

ZALAHALÁPI
„KACAGÓ” NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA
ÉS FŐZŐKONYHA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette : Az Óvoda Nevelőtestülete 1998.

Módosította: Csom Istvánné
óvodavezető
A „Kacagó” Óvoda Nevelőtestülete

2017. január 1.

JOGI STÁTUS

Intézmény neve: „KACAGÓ” Napközi Otthonos Óvoda és Főzőkonyha

Címe: 8308 Zalahaláp, Ady Endre u.1.

Telefonszám: 06/30/ 678 2988

Program címe: Helyi Nevelési Program

Alapítás éve: 1968. szeptember 1.

Óvoda alapítója: Községi Tanács Zalahaláp

Az óvoda fenntartó szerve: Zalahaláp Települési Önkormányzat

Képviselőtestülete

Címe: 8308 Zalahaláp, Petőfi tér 4.

Telefonszám : 87/ 510 - 645

Fax.: 87/ 510 – 595

Sáska Telpülési Önkormányzat Képviselőtestülete

Címe: 8308 Sáska, Rákóczi u. 4.

Telefonszáma: 87/ 510 - 344

Az óvoda felügyeleti szerve: Zalahaláp - Sáska Települési Önkormányzatok

Képviselőtestületei

Törvényeségi felügyeletét: Zalahaláp - Sáska Települések Önkormányzatának

Jegyzője végzi

Szakmai felügyeletet: A különböző jogszabályokban megjelölt ágazati minisztériumok és ágazati szervek látják el.

Ellátandó tevékenysége: Óvodáskorú gyermekek nevelése az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig.

Óvodai napközi otthoni tevékenység.

Szakágazat: 851 020

Szakfeladat száma:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1.	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2.	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3.	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
4.	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
5.	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
6.	013360	Más szerv részére végzett pénzügyi-gazdálkodási, üzemeltetési, egyéb szolgáltatások
7.	107051	Szociális étkeztetés

Az óvoda jogállása: önálló jogi személy

Gazdálkodása : önállóan működő költségvetési szerv

Egyéb jogi személyek: Óvodásokért Alapítvány (1996. február 1.)

A pedagógiai programot felülvizsgálta: a zalahalápi „KACAGÓ” Napközi
Otthonos Óvoda Nevelőtestülete

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	3
I. BEVEZETŐ	3
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	6
II. 1. Nevelőtestületünk hitvallása	6
II. 2. Gyermekképünk	6
II. 3. Óvodánk sajátosságai	7
II. 3.1. Az óvodánk természeti környezetének bemutatása	7
II. 3.2. Szociális környezetünk	7
II. 3.3. Óvodaképünk	7
II. 4. Az óvodai nevelőmunkánk sajátosságai	9
II. 5. Óvodánk szerkezetének bemutatása	12
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	13
III. 1. Az óvodai nevelés általános feladatai	13
III. 1.1. Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program	13
III. 1.1.1. Az óvodai nevelés feladatai	13
III. 1.1.2. Az egészségfejlesztés területei	14
III. 1.1.2.1. Egészséges táplálkozás	14
III. 1.1.2.2. Mindennapos testnevelés, testmozgás	16
III. 1.1.2.3. Testi, lelki, mentális egészség fejlesztése	17
III. 1.1.2.4. A bántalmazás, az erőszak megelőzése	19
III. 1.1.2.5. A baleset- megelőzés és elsősegélynyújtás	20
III. 1.1.2.6. Személyi higiéné	22
III. 1.1.2.7. A környezettudatos magatartás és viselkedés szokás- és -normarendszerének kialakítása	24
III. 1.2. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	26
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	28
IV. 1. Személyi feltételek	28
IV. 2. Tárgyi feltételek	30
IV. 3. Az óvodai élet megszervezése	30
IV. 4. Az óvoda kapcsolatai	32
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI	34
V. 1. Játék	36
V. 2. Vers, mese	38
V. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	41
V. 4. Rajzolás, mintázás, kézi munka	43
V. 5. Mozgás	45

V. 6. Külső világ tevékeny megismerésére nevelés	48
V. 7. Munka jellegű tevékenységek	51
V. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	53
V. 9. Mérés – értékelés	55
V. 10. Tehetséggondozás	55
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	56
VII. GYERMEKVÉDELEM	58
VIII. INTEGRÁCIÓ	60
A PROGRAMKÉSZÍTÉST ALAPVETŐEN MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK	62
IRODALOMJEGYZÉK	63
SZÓMAGYARÁZAT	66
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	68

I. BEVEZETŐ

A közoktatási törekvésekkel összhangban a kormány kiadta számunkra 6137/1996./VIII.28./ rendeletben az Óvodai nevelés országos alapprogramját, mely lehetőséget teremtett óvodánkunk az önállóságra, a pedagógiai nézetek alkotó érvényesítésére.

A kormány 255/2009. (XI.20.) Korm. rendelete módosította az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló a 137/1996.(VIII.28) Korm. rendeletét, mely alapján elvégeztük helyi nevelési programunk felülvizsgálatát és módosítását.

Pedagógiai programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban a helyi lehetőségek és szükségletek figyelembe vételével határozta meg az óvodánkban folyó nevelőmunka feladatait, innovatív pedagógiai törekvéseit, alapelveit és a gyermeki tevékenységeket.

Zalahaláp, Sáska Községek Önkormányzatainak Óvodafenntartó Társulás Társulási Tanácsa a 9/2014.(V.6.) számú határozata alapján 2014.szeptember 1-től a fenntartó önkormányzatok két csoportossá szervezték át intézményünket.

Óvodánk programjának megírásakor és jelenlegi módosításakor is alapvetőnek tartottuk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítését, az egyenlő hozzáférés biztosítását.

Maximálisan figyelembe vettük, hogy a gyermeket - mint fejlődő személyiséget-gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Szem előtt tartottuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, nevelésükben az óvoda kiegészítő szerepet tölt be. Figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről való fokozott gondoskodás szükségességét.

Pedagógiai programunkban továbbra is a gyermekek alapvető, mindent megismerő tevékenységére, a játékra és mozgásra építettünk. A játék és a mozgás együttes örömmé, együttgondolkodássá, párbeszéddé alakul számunkra.

Aktív tevékenységünk által kultúránk elemei a gyermeki világképük részévé válik. Úgy igyekszünk közvetíteni kultúránkat, hogy gyermekeink érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik egyéni ütemben kibontakozhassanak. Felelősséggel úgy vezetjük el a gyermekeket az óvoda - iskola átmenet küszöbéig, hogy a gyermekek az új feladatokra felkészültek, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokkal rendelkezzenek és eközben boldog gyermekkorukat is megőrizhessék.

Az óvodában eltöltött évek során olyan alapokat szeretnénk gyermekeink számára továbbra is biztosítani, amelyre építhetnek, amelyek által képesek lesznek eligazodni további életszakaszaikban.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II.1. Nevelőtestületünk hitvallása

*„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét,
szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi csak játszik.*

*De mi már tudjuk mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó,
Eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”*

/ Varga Domokos/

II.2. Gyermekképünk

A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuális és szociális lény egyszerre olyan fejlődő személyiség, akinek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A gyermekeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Személyisége kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi, tárgyi és természeti környezet szerepe a meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Óvodánkban boldog gyermekeket szeretnénk biztosítani gyermekeinknek, akik naponta nyitott szívvel, örömmel jönnek hozzánk.

A családokkal együttműködve, a nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik közül legtöbben az óvodáskor végére készen állnak az iskolai tanulás megkezdésére. Aktívak,

érdeklődők, szívesen tevékenykednek, választékosan beszélnek anyanyelvüket. Gondolataikat világosan fejezik ki.

II.3. Óvodánk sajátosságai

II.3.1. Az óvoda természeti környezetének bemutatása

Falunk, a Haláp hegy lábánál helyezkedik el, a Tapolcai-medence szélén. Környezetünk bővelkedik bővízű forrásokban, amelyek kétszáz éves fákat is táplálnak vizükkel. Ősparkunk természetvédelmi területté nyilvánított, ritkaságszámba menő fákkal (például a gyermekek által mamutfának nevezett óriási mamutfenyő, platánok, gesztenyék, fűzek), melyeket az 1800-as évek elején ültettek. Falunk zárt település, kertes házsorokkal, parkokkal. Az óvoda a falu központjában kapott helyet a volt Prónay kastély épületében, az őspark szomszédságában. Harmincegy év után a Zalahaláp Települési Önkormányzata által önerőből felújított, volt kisiskola épületébe költözött az óvoda. 2006-ban önkormányzati pályázat eredményeként került sor az óvoda felújítására és kibővítésére. Óvodánk ezáltal megfelel a törvényi előírásoknak.

II.3.2. Szociális környezetünk

Óvodánk sajátos arculatának megtervezésekor óvodásaink szociokulturális környezetének megismeréséből indultunk ki.

Kölcsönösen lehetőséget adunk a családokkal egymás megismerésére (elsődleges családlátogatás, óvoda nyitottsága) anélkül, hogy megzavarnánk a családok életmenetét. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait az együttműködés során, érvényesítjük az intervenciós (beavatkozási) gyakorlatot. Gyermeklétszámunk településünk kiépülése eredményeként folyamatosan növekszik. Jelenlegi létszámunk: 54 fő.

Óvodánkba Zalahaláp belterülete mellett külterületéről is: Kolóniából, Szőlőhegyről, Ódörögdről, Újdörögdről, ezenkívül Sáskáról és Tapolcáról járnak gyerekek.

Etnikai, nemzetiségi igény nem állandó óvodánkban.

II.3.3. Óvodaképünk

Óvodánk a közigazgatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. A gyermekek 2,5 éves korától az iskolába lépésig biztosítjuk az óvodáskorú gyermekeink fejlődésének és nevelésének optimális

feltételeit. Óvodánk funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti gyermekeink környezettudatos magatartásának kialakulását.

Óvodai nevelésünk célja óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődésének, gyermeki személyiségük kibontakoztatásának elősegítése, **az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).**

Óvodai nevelésünkben alapelvnek tekintjük, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom öveze; nevelésünk tegye lehetővé a gyermeki személyiségfejlődést, a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását; az alkalmazott pedagógiai intézkedések mindig a gyermek személyiségéhez igazodjanak.

Nevelésünk - alapelveink megvalósítása érdekében – gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. Biztosítjuk a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását, különböző tevékenységeket, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékot. Ezekben a tevékenységeken keresztül közvetítjük a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakat, gondoskodunk a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

Amennyiben óvodánkban igény jelentkezik a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyerekek óvodai nevelésére, biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Felmerülő igény esetén a hazájukat elhagyni kényszerülő migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében is biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Olyan óvodát teremtünk gyermekeinknek, amelyben jól érzik magukat, de ezzel együtt az óvodáskor végére alkalmassá válnak - a saját fejlettségük szerinti - iskolai élet megkezdésére.

Olyan szokás- és szabályrendszert helyezünk előtérbe, melyek a gyermekek számára természetesek, melyeket szívesen végeznek, amelyekre alapozni lehet a készségfejlesztést. Ennek megfelelően a játékot, mint a gyermekek alapvető tevékenységét, mint a nevelés legfőbb eszközét, kiemelten kezeljük. Együttélő, derűs, szeretetteljes légkört biztosítunk, melyben szabadon mozoghat, gondoskodás, szeretet veszi körül.

Az óvodakép kialakításában fontos helyet foglalnak el az óvodapedagógusaink. Formálják a gyermekek játszó kedvét, jó közérzetét, magatartását. Meghatározó az óvodapedagógusok és a gyermekek közötti jó kapcsolat. Ugyanakkor fontos a

felnőttek munkakapcsolata is. Megnyugvást, biztonságot, derűt kell árasztanunk a gyermekek között a beszédkapcsolattal, kommunikációval, egymás értékeinek tiszteletben tartásával. A felnőttek beszédét, viselkedését a gyermek beépíti kapcsolatrendszerébe. Helyi óvodai programunk a játékra alapozó komplex képességfejlesztést választotta a legcélravezetőbb nevelési eljárásnak.

A napi nevelőmunkában hangsúlyt kívánunk adni az anyanyelvi nevelésnek, a népi hagyományokkal, népi kultúrával való ismerkedésnek. Ezek a feladatok beépülnek rendszerünkbe, a gyermekek tevékenységébe. A környezet szeretetére és védelmére való nevelés áthatja a napi nevelőmunkákat, ugyanúgy a hagyományőrző tevékenység is kiterjed óvodánk tevékenységrendszerére. A naptári évhez fűződő népszokások ápolása hangsúlyosabbá, élménytelibbé teszi a jeles napok várását, az ünnepeket.

Óvodánk helyi sajátosságainak számbavételéhez folyamatosan felmértük a szülők igényét, véleményét is. Az igények összesítésekor kristályosodtak ki a kiemelésre érdemes tennivalóink, így többek között:

- Amennyiben a szülőnek szüksége van rá, igazán indokolt esetben (munkalehetőség, családi problémák, válás) akár évközben is, felvesszük a gyermeket az óvodába.
- Fejlesztjük ill. koordináljuk az otthon már kialakult, vagy kialakulóban lévő jó szokásokat, biztosítjuk a gyermekek komfortérzetét.
- Óvodánk nyitottságával biztosítjuk a szülők számára a betekintés lehetőségét.
- Biztosított az anyás beszoktatás.

A gyerekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk óvodánk életét, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyerekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése társul.

II.4. Óvodai nevelőmunkánk sajátosságai

A játékot, mint az alapvető és legfőbb nevelési eszközt kiemelten kezeljük. A szokásokat és szabályokat, helyes magatartási formákat helyes mintaadással alakítjuk.

Óvodai nevelésünk során kiemelten kezeljük a következő nevelési területeket:

- anyanyelvi nevelésre való fokozott figyelem,

- településünk természeti környezetének megismerésére, szeretetére és védelmére nevelés,
- néphagyományőrző tevékenységek megismertetése és ápolása,
- halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése,
- széleskörű természetes és természetben végzett mozgáslehetőségek biztosítása, gyakorlása,
- kulturált magatartás- és viselkedéskultúra elsajátíttatása a kulturált társasélet megalapozásához.

- Anyanyelvi nevelésre való fokozott figyelem

Az óvodába kerülő gyermekek többsége rendelkezik az anyanyelv használatának bizonyos fokával, melyet többnyire utánzással sajátított el közvetlen környezetétől, az anyától, a családtól. Az egészséges gyermekek számára a beszéd könnyen elsajátítható. A szocializáció folyamatában a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének legfőbb eszköze. Beszélő környezet biztosítása által erősödik biztonságérzetük, növekszik tájékozottságuk, gazdagodnak ismereteik, kapcsolataik; fejlődik beszédképességük, anyanyelvi kultúrájuk. Fontos tehát az anyanyelv állandó középpontba helyezése beszéddel, a metakommunikáció összes eszközével, mesével, a kiemelten kezelt bábozással, dramatizálással.

Nagy hangsúlyt helyezünk az óvodapedagógusok és az óvodában dolgozó összes felnőtt beszédpéldájára.

- Településünk természeti környezetének megismerésére, környezetünk szeretetére és védelmére nevelés

Óvodásaink természeti környezetük alapján az átlagosnál előnyösebb helyzetben vannak a falusi óvoda révén, hiszen gyermekeink közvetlen tapasztalatokat gyűjthetnek. A meglévő ismereteket élményszerzéssel rögzítjük. Kirándulási programjainkat folyamatosan bővítjük. Óvodából kiindulva megismerkedünk falunk belső szerkezetével majd külső természeti környezetét fedezzük fel azzal a céllal, hogy élmény- és ismeretszerzésen túl a környezetünk védelmére neveljünk. Feladatunknak tekintjük, hogy érzékeltessük a tiszta környezet szépségét. Szűkebb és tágabb környezetünk megóvására nevelünk. Tevékenykedtetünk az ápolat környezetért. Ráirányítjuk figyelmüket a gondozott és gondozatlan környezet közötti különbségre. Beépítjük szokásaik közé a szelektív hulladékgyűjtést.

- Néphagyományörző tevékenységek megismerése és ápolása

Hisszük, hogy a néphagyományok által gyermekeinknek visszaadhatjuk a szellemi, vizuális anyanyelvünket, így büszkék lehetnek szülőföldjükre, magyarságukra. Meghatározónak tartjuk a néphagyomány őrzésére nevelést, mert a tájhagyományok, kismesterségek, népszokások megismerésével a gyermekek befogadóbbá lesznek a szépre, az emberi értékekre, nemzeti kultúránkra. Feladatunknak tekintjük, hogy megismertessük gyermekeinket történelmünk szép hagyományaival (honfoglalás, István király, szabadságharcok). Feladatunknak érezzük a helyi hagyományok megismertetését is: a régi kismesterségek jelenléte lehetővé teszi a gyermekek számára a fafaragással, a kosárfonással, a csuhéfonással, a fazekassággal való közvetlen megismerkedést. Meghatározónak tartjuk a népi ünnepkörök jelenlétét, mely az évszakokhoz kötött: farsang, húsvét, pünkösd, advent (helyi népi mondókák, rigmusok). Gyermekeinket önálló alkotásra ösztönözzük a sokféle természetes anyaggal való ismerkedés során. A népi ünnepkörök, a néphagyomány ápolása, s már az ünnepekre való előkészületeknél is arra törekszünk, hogy kielégítsük a gyermekek kíváncsiságát, s a várakozást örömtelivé tegyük. Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok önképzésének folyamatosságát, hogy megfelelő néprajzi ismeretekkel rendelkezzenek.

- Halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Óvodánk támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. Fontosnak tartjuk az elsődleges családlátogatást mely ismerkedés, tájékozódás részünkről, egyben képet ad a felzárkóztatás lehetőségéről. A másodlagos szocializációt az általunk megteremtett érzelmi biztonságot nyújtó, szereteteli légkör jelenti, melyet empatikus, meleg, elfogadó kapcsolat kialakításával érünk el. Érzelmi biztonságot nyújtunk a gyermekek komfortérzetének kielégítésével. Különösen nagy figyelmet szentelünk a gondozásukra. Óvodánk épít a gyermekek érzelmi motivációjára az én-kép sérülése nélkül. Lételemnek tartjuk a biztonságérzet fenntartását, hogy a gyermekeket egész nap elfogadó, szeretetteljes légkör övezzék. Arra törekszünk, hogy az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, következetes, a gyermekek spontán tevékenységéhez kapcsolódó legyen.

- Széleskörű természetes és természetben végzett mozgáslehetőségek biztosítása, gyakorlása

Gyermekeink mozgásfejlődését - ideértve a szabad mozgástevékenységet, a mindennapi testnevelést és a szervezett mozgástevékenységeket is - az év minden szakában, mindig az időjárás lehetőségeihez igazodva igyekszünk a

szabadban, a természetben végezni. Mozgásfejlesztő játékaink természetes mozgásra épülnek, ezeket minden gyermek nehézség nélkül el tudja végezni, ezáltal önbizalmuk növekszik, önállókká válnak a mozgás biztos ismerete által. Megismertetjük munkánk eredményeivel a szülőket, ezáltal győzzük meg őket a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról.

A szabadban a mozgásformák biztosítása érdekében gyakorlatainkat a gyermekek természetes mozgásfajtáira építjük. Együtt tornázunk, mozgunk mi is gyermekeinkkel, példaértékű mozgáskultúrára törekszünk. Feladataink megvalósítása érdekében tudatos, évszakoknak megfelelő játékos mozgásprogramot állítunk össze.

- Kulturált magatartás- és viselkedéskultúra elsajátíttatása a kulturált társasélet megalapozásához

Az óvodai élet során a gyerekeket az egymás iránti türelemre, megértésre, egymás elfogadására, szeretetere neveljük. Arra törekszünk, hogy óvodánk számukra biztonságot, vidámságot adó béke szigete legyen, ahol napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfelelt játékkal töltik; kreatív, jókedvű, kulturált beszédű és viselkedésű pedagógusok irányításával. Ez a környezet biztosítja számukra, hogy megtanulják tisztelni a felnőtteket (szüleiket, nagyszüleiket, óvónőket, dajkákat) és mindig bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, udvariasan kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni. Magatartás és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejletté, udvariassá, illemtudóvá, természetszeretővé és -védővé válnak, mely a kulturált társasélet alapja.

II.5. Óvodánk szerkezetének bemutatása

Óvodánk hivatalos elnevezése: „KACAGÓ” Napközi Otthonos Óvoda,
címe : 8308 Zalahaláp, Ady Endre utca 1.

Fenntartó szerv: Zalahaláp, Sáska Községek Önkormányzatainak
Óvodafenntartó Társulása

Az Önkormányzatok gondoskodnak az óvoda működéséről, fenntartva a bérigazgatás jogát. A munkáltatói, tanügyi igazgatási feladatokat az intézményvezető látja el.

Az intézmény két csoportos: 54 férőhelyes.

A gyermekcsoportok szerveződése az óvodába felvételt nyert gyermekek életkora alapján történik két csoportban, homogén illetve heterogén elosztásban. A csoportok nevelését öt óvodapedagógus biztosítja. Mindenki felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

A nevelőmunkát két fő teljes munkaidőben és egy fő 4 órában foglalkoztatott szakképzettséggel rendelkező dajka segíti a csoportokban. A gondozási teendők mellett ők látják el az óvodaépület takarítási munkáit is.

A gyermekek étkeztetése saját konyháról történik. A konyha vezetése az önkormányzat irányítása alatt áll.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

III.1. Óvodai nevelés általános feladatai

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása - egészségfejlesztési program
- az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III.1.1. Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az egészségfejlesztés mai, modern koncepciója középpontjában az életmódunk megváltoztatása áll. Az életmódunk át-, illetve kialakítása az óvoda feladata is, mely által jelentősen befolyásolhatjuk testi-, lelki-, mentális egészségünk hogylétét.

III.1.1.1. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése, ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;

- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülőkkel együttműködve, speciális prevenció, korrekció, testi, lelki nevelési feladatokat lát el.

III.1.1.2. Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- testi, lelki, mentális egészség fejlesztése :
a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, az erőszak megelőzése
- balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás
- személyi higiéné
- környezettudatos magatartás és viselkedés szokás- és normarendszerének kialakítása

III.1.1.2.1. Egészséges táplálkozás

Óvodás gyermekeink napjaik nagyobb részét az óvodában töltik, ahol az óvodapedagógusok a gyermekek testi, szellemi fejlődését egyaránt igyekeznek biztosítani. Fejlődésük alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a egészséges táplálásuk.

A gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetés keretében az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkeztetést kell biztosítani.

Alapelvünk: Az egészségfejlesztési programunk az óvodás gyermekeink egészséges táplálkozási szokásainak kialakítását, annak megerősítését szolgálja az otthoni étkezés kiegészítéseként.

Célunk: Az egészséges és korszerű táplálkozás lehetőségének megteremtése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai :

- biztosítson kulturált környezetet a gyermekek étkezéséhez
- alakítsa és erősítse a gyermekekben a helyes, egészséges táplálkozás szokásait
- fokozatosan, játékosan kedveltessen meg új ízeket, intenzív rágásra ösztönözzön
- tegye az étkezéseket örömtelivé, teremtsen jó hangulatot az ételek elfogyasztásához

- életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően ismertesse meg a gyermekeket az evőeszközök használatával
- a szülőkkel, támogatókkal közösen heti 1-2 alkalommal tartson zöldség-, gyümölcsnapot
- folyadékigényüket egész nap elégítse ki
- szervezzen alternatív egészségfejlesztési programokat (projekteket)
- adjon étkezési, étrendi tanácsokat a szülőknek
- bitosítson minden érzékszervet megmozgató tapasztalatszerzéseket, melyeket mesékkel, versekkel, mondókákkal, körjátékokkal színesítve tegye vonzóbbá a gyermekek számára

Tevékenységeink:

- ***Egészséges, korszerű táplálkozás érdekében:***
 - a gyermekek számára eddig ismeretlen ételekkel való ismerkedés
 - a helyi táplálkozás kiegészítése zöldség- és gyümölcsnapok beiktatásával
 - eszmecsere, tapasztalatok kölcsönös átadása az egészséges táplálkozás terén
 - az egészséges életmóddal kapcsolatos folyóiratok, cikkek, szakkönyvek ajánlása
- ***A kulturált étkezés szokásaira nevelés érdekében:***
 - Az életkortól és fejlettségtől függő, az étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata
 - Helyes testtartásra szoktatás
 - Esztétikus terítéshez szoktatás megfelelő teríték biztosításával

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, szednek a tálból, önállóan töltenek
- készségszinten használják az evőeszközöket
- esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek
- természetesnek veszik, hogy az általunk felkínált ételeket megkóstolják, s ízlésüknek és igényüknek megfelelő mennyiséget fogyasztanak belőle.

III.1.1.2.2. Mindennapos testnevelés, testmozgás

A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődését a rendszeres mozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával, a motoros

képességek fejlesztésével segítjük elő.

Célunk: a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség ismeretében változatos, differenciált, párhuzamosanvégezhető lehetőségek biztosítása (mindennapos testnevelés, szabad mozgáslehetőségek)
- a napi tevékenység részeként 10-20 perces frissítő mozgás végeztetése a szabadban
- tudatos, a nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások kiviteleztetése
- kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése
- lehetőség biztosítása a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére
- a prevenció torna, gyógytestnevelés lehetőségének biztosítása (nevelési tanácsadóban)
- a vízhez szoktatás és egyéb változatos mozgáslehetőségek felkutatása és felkínálása
- a mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése
- a szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (túrák, kirándulások, sportnap, stb.)

Tevékenységeink:

a mozgásfejlesztés lehetőségei:

- a szabad játék, a gyermekek kötetlen, spontán, természetes mozgása
- a testnevelési tevékenységek
- a mindennapos testnevelés
- a differenciált mozgástevékenységek

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- kondicionális képességek tekintetében: az életkori sajátosságoknak megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemző a gyerekekre
- állóképességük jó, pszichés reakciókészségük átlagos

- a mozgáskoordináció fejlettségét: a megfelelő téri orientáció, ezen belül a testséma kialakulása, a személyes tér megfelelő észlelése jellemzi
- képessé válnak a személyes és közös tér megélésére nagymozgásokon keresztül, érett mozgáskoordináció és megfelelő spontán dominancia jellemzi őket
- a szem – kéz – láb – mozgáskoordinációja érett, a szem vagy kéz spontán dominanciája adott helyzetekben megfelelő.
- az egészségmegőrzés, -védelem alapvető szokásait ismeri, szükségleteit képes szabályozni
- az eszközöket rendeltetésszerűen önállóan használja
- ügyel saját és környezetének esztétikájára.

III.1.1.2.3. A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése

A magatartási függőség , a szenvedélybetegségek kialakulásához vezető szerek fogyasztásának és a gyermekeket veszélyeztető bántalmazásnak a megszüntetése.

A gyermekek testi, lelki, mentális egészségfejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodást, s pozitív hatást gyakoroljon a gyermekek személyiségének fejlődésére.

Az óvodai élet során folyamatosan alakuljon ki a gyermekekben a reális önértékelés képessége, az önelfogadás, az egymás tisztelete, a különbözőségek elfogadása. Célunk a valahova, valamihez tartozás érzésének , a társas viselkedés szabályainak kialakítása.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- ismertesse meg a gyerekeket olyan viselkedésformákkal, szokásokkal, amelyek segítik életük egészséges formálását, illetve magatartásuk megváltoztatását;
- védje a gyermekek testét, lelkét, értelmét a felesleges megterhelésektől / szabad játék, mozgás biztosítása /
- biztosítson a gyermekek számára megalapozott, következetes, rugalmas szokásrendszert, mely segít nekik abban, hogy a körülöttük lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátítsák
- vegye figyelembe az optimális érési szakaszokat

- alakítsa ki bennük a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igényt
- a napirend állandóságával tegye lehetővé az események kiszámíthatóságát, hogy a gyerekek fel tudjanak készülni a tevékenységekre, s viselkedésüket annak megfelelően tudják szabályozni
- Építsen a gyerekek pozitív tulajdonságaira, a különböző adódó helyzetekre, magatartásformákra

Tevékenységeink:

- szabad beszélgetések
- alternatív programok szervezése - a családok bevonása a programokba
- beszélgetések, mesék, történetek előadása, szituációs játékok
- felhívjuk a gyermekek figyelmét a környezetükben fellelhető, egészségüket károsító dolgokra.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ismerik a helyes, egészséget védő és megőrző szokásokat
- önfeledten játszanak didaktikai játékokat
- önismeretük, önbecsülésük, önbizalmuk sokat fejlődött
- érzelmeiket ismerik, képesek azt kifejezni
- kialakul a gyerekek éntudata
- képesek együttműködésre, kapcsolatteremtésre
- elfogadják a különbözőséget
- igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés, a szokások szabályainak betartása
- óvodán kívül is érdeklődést tanúsítanak társaik iránt
- jól kialakult csoportos és baráti kapcsolatokban végzik mindennapi tevékenységüket
- örülnek a közösen elért sikereknek
- tudják, hogy egy összetartozó csoport tagjai
- önállóan keresik a segítségnyújtás formáit
- kialakul feladattudatuk
- készen állnak az iskolai élet elfogadására
- konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni, kísérletet tesznek a probléma önálló megoldására
- önálló véleményt alkotnak

III.1.1.2.4. A bántalmazás, az erőszak megelőzése

A gyermekbántalmazás, az abúzus azok a helyzetek, amelyekben a gyermekek testi-lelki károsodását épp azoknak a szülőknek, nevelőknek, személyeknek a durvasága, könyörtelensége idézte elő, akik a gyermekek szocializációjáért felelősek, akiknek a gyermekek jogi és pszichológiai értelemben is kiszolgáltatott.

Célunk: Mindazon helyzetek felismerése, megelőzése, amelyekben a gyermekek testileg-lelkileg károsodhatnak, s a szükséges intézkedések meglépése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- vegye észre, ha egy gyermek folyamatos érzelmi gyötrődésnek van kitéve, ha hideg, szeretet nélküli, elhanyagoló szülői magatartást tapasztal, s tegye meg a megfelelő lépéseket
- ha nem megfelelő szülői magatartást tapasztal (nem megfelelően gondoskodik a gyermekéről, szexuális zaklatás), jelezze a gyermekvédelmi felelősnek
- kerülje el, hogy nem megfelelő gyermeki viselkedés esetén indulatkitöréssel, agresszióval, megszegyenítéssel reagáljon
- a gyerekek helyes viselkedésmintáit rendszeresen jutalmazza (dicséret), a negatív viselkedés következményeire hívja fel a figyelmet
- teremtsen nyugodt, biztonságos légkört
- határozott, következetes követelményrendszert állítson fel
- szeretettel és bizalommal bánjon a gyerekekkel

Tevékenységeink:

- feszültségoldó, agressziókezelő, közösségbe való beilleszkedést elősegítő feladatok adása
- a konfliktushelyzetek megbeszélése
- speciális konfliktuskezelő eszközök biztosítása: bábjáték, drámajáték, önismereti játékok
- mozgás, sport tevékenységek
- játék, munka tevékenységek
- művészeti tevékenységek
- családlátogatások
- egyéni beszélgetések a szülőkkel
- a veszélyeztetett gyermekeket nyilvántartjuk.

- az óvoda gyermekvédelmi felelőse az óvodapedagógusokkal egyeztetve elkészíti a tervét és segíti a nehéz helyzetben lévő családokat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek megfelelő módon kezelik csalódottságukat, haragjukat
- tudják, hogy felelősek a tetteikért, vállalják a következményeiket
- egymással való törődés, egymásnak való segíteni akarás jellemzi őket

III.1.1.2.5. A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekek testi épségének megóvása és erkölcsi védelméről való gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok alatt.

Célunk: A gyermekek biztonságtudatának kialakítása az életkoruknak megfelelő szintű szabály- és normafüggő magatartás képességének kifejlesztése, mely arra készíti a gyermekeket, hogy minden helyzetben a biztonságra törekedve viselkedjenek.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- az óvoda nyitvatartási idejében biztosítsa a gyermekek felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira
- teremtsen olyan környezetet, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására
- alakítson ki nyugodt, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkört, élettempót
- az óvodában előforduló veszélyek érzékelése, felismerése és elkerülése
- pedagógiai eszközök segítségével a biztonságos viselkedés irányába befolyásolja a gyerekeket
- ismertesse meg a gyerekeket a vészhelyzetek vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel (segítségkérés, felnőtt értesítése, mentőhívás), kiemelve azokat, amit ezek közül ők is el tudnak végezni
- tanítsa meg a gyerekeknek egy-egy hétköznapi tárgy (pl. bicikli, mászóka, gyógyszer, autó) milyen veszélyforrásokat hordoz magában, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében
- módszerei legyenek: a szerepjáték, a mesélés, a bábozás, a könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés

- az óvoda alapdokumentumaiban rögzítse az intézményi védő, óvó előírásokat
- baleset esetén azonnal mentőt, orvost hív, ill. a szülőket haladéktalanul értesíti
- tegyen meg minden szükséges intézkedést a balesetek megelőzésére

Tevékenységeink:

- mindennapos - tevékenységek előtti - balesetmegelőző beszélgetések
- séták, kirándulások közben a gyermekek figyelmének felhívása a leselkedő veszélyekre
- mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társas játékok, dramatikus játékok
- baleseti források kiszűrése, megszüntetése az óvoda épületében és udvarán
- udvari játékok folyamatos ellenőrzése, felülvizsgálata
- a gyermekek számára ismeretlen eszközök biztonságos használatának bemutatása
- a helyes közlekedésre nevelést gyakoroljuk, felhívjuk a gyermekek figyelmét a veszélyekre. Alapvető közlekedési szabályokat, KRESZ táblákat ismertetünk meg a gyermekekkel séták során és játék közben.
- háztartási baleset-megelőzések érdekében a gépek, áramvezetékek, konnektorok, híradástechnikai eszközök veszélyeiről beszélgetünk a gyermekekkel

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- értik, elfogadják a balesetmegelőzési és –védelmi szokásainkat, szabályainkat, igyekeznek ezeknek megfelelően tevékenykedni
- testi épségük védelmére vonatkozó viselkedési formákat ismerik és alkalmazzák
- maguk is felfigyelnek egy-egy baleseti forrásra, s értesítik a felnőtt dolgozókat a problémáról

III.1.1.2.6. Személyi higiéné

A gyermekek higiénés állapotának megítélése, szükség szerint a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a segítők együttes feladata. Alapkövetelmény, hogy személyi higiénias felszerelés minden

gyermek részére álljon rendelkezésre.

Célunk: a gyermekek ismerjék meg a személyi higiénijuk alapkészségeit, folyamatosan és rendszeresen végezzék, ami által tudatos magatartássá válik bennük.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

- a napirend keretei között biztosítson elegendő időt a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére
- a higiéniai szokásokat az intimitás tiszteletben tartásával alakítsa ki
- ismertesse meg a tisztálkodási folyamat helyes sorrendiségét, technikáját, az egészségügyi szokásokat
- életkor specifikus módszerekkel tudatosítsa a tisztaság alapvető fontosságát a betegség és a fertőzések megelőzése érdekében
- a test tisztántartásában külön hangsúlyt fektessen a bőr, a fogak, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolására, a ruházat higiénijára, a tárolásának feladataira is
- a megvalósításban fejlettség szerint nyújtson segítséget
- fokozatosan alakítsa ki az önállóságot

Öltözködés:

- biztosítson elegendő időt és szükséges segítséget az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán
- tárja fel a gyerekekkel az időjárás és a megfelelő viselet összefüggéseit
- fokozatosan alakítsa ki az önállóságot
- a szülővel való kapcsolattartás során tegyen javaslatot a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására

Pihenés:

- biztosítsa a délutáni nyugodt pihenés feltételeit, a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban)
- a gyermekek elalvását segítse elő biztonságot adó szokásrendszerrel (mese, ének, zenehallgatás, simogatás, testi közelség, puha játékok)
- a pihenés időtartamát a csoport szükségletéhez igazítsa
- egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtésével a higiénias szabályokat alakítsa ki
- az ágyneműről és annak tisztításáról a szülőnek kell gondoskodnia kéthetente, illetve szükség szerint.

Tevékenységeink:

- aktív példamutatásunkkal segítjük a gyerekeket
- rendszeres gyakorlási lehetőség biztosítása
- a személyi higiénia eszközeit folyamatosan biztosítjuk
- a gyerekek egyéni adottságainak, egészségi állapotának figyelemmel kísérése
- a kézmosás, a törülközés, fésülködés, fogápolás, zsebkendőhasználat helyes, rendszeres végzésére szoktatás
- a WC papír rendszeres és megfelelő használatára szoktatás az intimitás tiszteletben tartásával
- A WC higiénia szabályának kialakítása (leöblítés)
- együttműködünk a szülőkkel, az egészségügyi szakemberekkel a betegségek megelőzésében
- a gyermekek ruházatát - a csoportteremben és a szabadban is – a hőmérséklethez, edzettségükhöz igazítjuk
- biztosítjuk a délutáni pihenés idejét, a gyerekek egyéni alvásigényének és szokásmódjának figyelembe vételével
- a szenderegő állapotot altatódal dúdolásával, halk zenével, mesével teremtjük meg.
- a nagyobb gyermekeknek folytatólagos mesét adunk elő.
- a differenciált pihenés lehetőségét megteremtve gondoskodunk a nem alvók csendes tevékenységének feltételeiről (mesekönyv nézegetés, rajzolás, puzzle játék)
- a hajtetű terjedésének megakadályozása érdekében együttműködünk a védőnővel, az ÁNTSZ-szel, gondoskodunk a csoport hajának ellenőrzéséről, a használt eszközök fertőtlenítéséről
- segítjük a beteg, sérült, fogyatékos gyermek társak iránti elfogadó és segítőkész magatartását saját példán keresztül.
- fertőző betegségek (skarlát, bárányhimlő, rubeola, stb.) esetén a törülközők, ágyak fertőtlenítő folyadékkal való lemosását elvégezzük, a továbbfertőzés megakadályozása céljából
- gondoskodunk a napközben megbetegedett gyerekek elkülönítéséről, a családok mielőbbi értesítéséről. Sürgős esetben gondoskodunk orvosi ellátásról, amíg a szülő megérkezik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a testápolási szokásoknak megfelelően teljesen önállóan tisztálkodnak
- a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, a környezetükben igyekeznek rendet tartani

- teljesen önállóan öltöznek
- ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket ki-befűzik, bekötik
- ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, az ízlésesre való törekvés
- mozgásukat, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek
- tudatosul bennük az egészséges életvitel fontossága

III.1.1.2.7. A környezettudatos magatartás és viselkedés szokás- és normarendszerének kialakítása

Óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamat a gyermekeket körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezet megismerése.. **Környezettudatos magatartásra nevelésünk célja,** hogy a gyerekeknek kis lépésekben megtanítsuk, hogyan kell tudatosan együttélni környezetünkkel, hogyan kell védeni azt, miközben az emberi felfedezések csodáinak használatáról sem kell lemondaniuk.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai:

- alakítson ki környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformákat, melyek magukba foglalják a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására nevelését
- juttassa a gyermekeket a társadalmi igények változásához igazodó, a gyerekek életkorának megfelelő természeti, emberi és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatokhoz, melyek birtokában biztonságosan eligazodhatnak az őket körülvevő világban
- alapozzon meg olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez is hozzájárulnak
- a megismerésben a tényleges cselekvést, tevékenykedtetést helyezze előtérbe a módszertani eljárásai során
- a gyermekek kérdéseit soha ne hagyja megválaszolatlanul, olyan helyzetet teremtsen, ahol szabad és lehet kérdezni, s merjen időt kérni, ha nem tud rögtön válaszolni a feltett kérdésre
- Az óvónő cselekvő része legyen a gyermekek felfedezéseinek, kísérleteinek, játékának, amely segíti az élmények újraélését.

Tevékenységeink:

- az óvodánk dolgozói életmódjukkal, munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életvitel megalapozására
- az egész év folyamán szelektíven gyűjtjük a papírt
- időszakonként egyéb akciókat is szervezünk a másfajta szelektíven gyűjthető anyagok (műanyag flakonok, fémdobozok, elemek) gyűjtésére is
- minden téren takarékosagra törekszünk, s ezt a szemléletet a gyerekekben is igyekszünk tudatosítani (villany, víz, fűtés használatának sajátos fortélyai)
- elemi tudományos megismerési módszereket is alkalmazunk
- a csoportok környezetének szépítésébe bevonjuk a gyerekeket, együtt örülünk az eredménynek. (évszakonkénti nagytakarítás, udvar rendben tartása)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- életkori sajátosságaiknak megfelelően megtanulnak tájékozódni és eligazodni a szűkebb, és tágabb természeti és társadalmi környezetükben
- elsajátítják az alapvető környezetvédelmi ismereteket (növények, állatok gondozása, védelme; környezetünk tisztasága, védelme)
- ok-okozati összefüggéseket ismernek fel
- kialakul a gyermek és környezete közötti pozitív érzelmi viszony
- megismerik lakóhelyüket, annak nevezetességeit, az itt lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat, mindezek védelmének a fontosságát
- tudatosul bennük, hogy mi is az élő természet részei vagyunk
- megtanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket: talaj, víz, levegő, élővilág, lakóhelyük

III.1.2. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül a kultúraátadás hatásrendszerében nevelési módszereink segítségével elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi nevelés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával. Csak a kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek képesek az alapkultúra elsajátítására.

Óvodánkban az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző

formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van. Nagy figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására és ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.

Óvodánk a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságokra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi fejlesztés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondoskodás) és a kreativitás fejlesztése.

Feladataink:

- az óvodába kerülő gyermekek beszédállapotának, beszédkörnyezetének megfigyelése beépítése nevelésünk folyamatába
- biztonságos, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat
- különböző beszédhelyzetek teremtése, követendő beszédmodell nyújtása, a beszédkedv fenntartására
- a természeti és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevétetése, megismertetése
- a gyermekek szókincsének bővítése
- a nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve a nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése
- felmerülő igény esetén a nemzeti, etnikai és migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén, saját nyelvük gyakorlásának biztosítása
- szakmai kapcsolattartás a logopédussal.

Gyermeki tevékenységek:

(2,5)-3-4 éves korban meghitt beszélgetésekkel, mesékkel, bábozással, mondókázással, verseléssel, ölbéli játékokkal oldjuk szorongásaikat. A meséskönyvek, leporellók nézegetése közben választ adunk kérdéseikre, modellértékű beszédünkkel megindítjuk beszédkedvüket, fejlesztjük kommunikációs képességeiket. Az egyre hosszabbodó séták során, a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés közben bővítjük tapasztalataikat,

szókincsüket. Minden tevékenységet a kommunikáció különböző formáival kísérünk.

4-5 éves korban az élményszerző, megismerő, tapasztalatszerző alkalmak – a séták, kirándulások, kísérletek, barkácsolások – biztosításával tartjuk fenn beszédkedvüket, fejlesztjük értelmi és kommunikációs képességeiket. A megismerő tevékenységeiket népi rigmusok, dalok, dalos játékok felelevenítésével színesítjük. A meséskönyvek mellett a gyermekek érdeklődésének megfelelő természettudományos könyveket is megismertetünk. Beszélgetünk a természetről, a környezetükkel kapcsolatos őket foglalkoztató témákról.

5-6-7-(8) éves kortól mindez már természetes. Megfogalmazzák terveiket, feladataikat; eredményeiket értékelik is. Szófordulataikat beépítik nyelvhasználatukba. Gondolataikat, elképzeléseiket vizuálisan is kifejezik. Szeretnek egymással beszélgetni, kommunikálni. Helyet kap a kérdezz-felelek különböző nyelvi játékok fokozata, a találós kérdések. Megjelenik a belső kedvből fakadó önálló mondókázás, verselés, mesélés. Arcjátékkal is kísérik tevékenységeiket, melyek utalnak a megértésre és érzelmeikre.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek óvodáskor végén bátran, érthetően fejezik ki magukat, érdeklődnek az őket körülvevő világ természeti és társadalmi környezet folyamatai, eseményei iránt. Tapasztalataikat, ismereteiket beépítik napi tevékenységeikbe.
- A halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek hátránya csökken, egyéni képességeikhez mérten fejlődnek.
- Őszintén, felszabadultan, időrendi, logikai sorrendet néha nem követve válik beszédük folyamatossá. Beszélgetnek társaikkal, páros beszédhelyzetekben is fenn tudják tartani a kapcsolatot.
- Jellemzően nem vágnak egymás szavába, érdeklődnek egymás gondolatai iránt.
- Többségük helyesen használja a névmásokat, névutókat, igeidőket, igemódokat, tisztán ejtik a hangokat, megfelelő a beszédtempójuk, hangsúlyuk, hangerejük.
- Beszédükben képesek, az adott beszédhelyzetnek megfelelően gesztusokat használni, kíséni arcjátékkal a mondanivalót, bátran vállalják önmagukat.

Módszertani alapelvek:

- Teremtsük meg az esélyegyenlőséget minden gyermek számára!
- Alakítsuk a személyiség pszichés beállítódását, az elfogadás, az együttműködés, önállóság, találékonyság, kapcsolatfelvétel és alakítás terén!
- Építsünk a gyermekek érzelmi, belső motiváltságára!

- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait!
- Óvodapedagógusaink beszéde minden helyzetben legyen modellértékű!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés minden nevelési területtel kapcsolatban van, áthatja az óvodai élet minden tevékenységét.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyerekek számára.

Óvodapedagógusaink tevékenysége és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Amennyiben nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelünk, akkor a dolgozóinknak feladata, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit is.

Felmerülő igény esetén óvodánk minden dolgozójának feladata a migráns gyermekeknek lehetőséget teremteni ahhoz, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Óvodánk személyi feltétele a következő:

- 6 fő felsőfokú végzettségű óvodapedagógus,

Átlag életkor: 51 év.

Külső alapellátást segítő szakember: háziorvos és védőnő, a logopédus, fejlesztő pedagógusok.

Az óvoda vezetője és vezető helyettese látja el a vezetői feladatokat.

Óvodánkban a dajkák szakképzettek: 3 fő, csoportonként 1 fő látja el a gondozási és takarítási munkákat (1 fő napi négy órában).

A dajka helye az óvodai nevelésben

Fontos követelmény, hogy az óvodai nevelőmunkát szakképzett dajkák segítsék. A napi rutin jellegű konyhai (étkezési feltételek biztosítása), környezetesztétikai (az óvoda helyiségeinek, kertjének, udvarának tisztántartása), szervezési feladatok

(teremrendezés, játék- és munkatevékenység feltételeinek megteremtése, baleset megelőzési teendők) mellett egyre több időt töltenek a gyerekek és az óvodapedagógusok körében. Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik.

A nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzájárul. az óvodapedagógus és a dajka munkakör összehangolása elengedhetetlen. A dajka nemcsak technikai személyzet a gyerek életében, hanem nevelésének egyik segítője is, aki mintául is szolgál számára (interperszonális kapcsolatok, viselkedés, beszéd, személyi higiéné) A gyerekek gondozási, nevelési igényei, képességei eltérőek. Jelenlétével annyi segítséget kell nyújtania a gyerekek számára, amennyi feltétlenül szükséges feladataik önálló elvégzéséhez.

A dajka segítő szerepkört tölt be:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátásában
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során
- a szülőkkal való együttműködésben
- segít az SNI-s gyerekek integrálásában

IV.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Óvodánk udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé tettük a gyerekek mozgás- és játékigényének kielégítését, arra is figyeltünk, hogy a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegyük körül. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyerekek használnak, számukra hozzáférhető helyen és a gyermekek biztonságára figyelve helyeztük el. Egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosítottunk az óvodai dolgozóknak, lehetőséget teremtettünk a szülők fogadására (kis létszám esetén a vezetői és a nevelői irodában, nagy létszám esetén a csoportszobákban, illetve a napközis ebédlőben).

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz és felszerelési jegyzékben foglaltaknak. Ezek folyamatos, lehetőség szerinti pótlása (elhasználódás miatt) és korszerűsítése szükség szerint történik.

IV.3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történik és a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezzük meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekek tevékenységeit óvodapedagógus irányítja. Az óvodai nevelés tervezését valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését óvodánk által meghatározott különböző kötelező dokumentumokban, illetve az óvodapedagógusok által készített nem kötelező feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez óvodánkban a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Rendszerességgel és ismétlődésekkel teremtünk érzelmi biztonságot gyermekeinknek. Napirendünket folyamatosság, rugalmasság jellemzi. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakításakor szem előtt tartottuk a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki.

Óvodai életünk szervezésében kiemelt szerepet kap a gondozás. Óvodapedagógusaink a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyerekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Hetirend

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
játékba integrált tanulás	mese, vers; ének, zene, énekes játék, gyermektánc	mese-vers; rajz- mint. kézimunka	mese-vers; a környezet tev. megism. nevelés,	mese-vers; a környezet tev. megism. nevelés, (mat. tapasztalatok)	mese-vers; mozgás

A gyermekek napirendje

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 10.30	Játék a csoportszobában és a szabadban (személyes percek). Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek: mese-vers rajz, mintázás, kézimunka, ének, zene, énekes játék, Mozgás A külső világ tevékeny megismerése, tapasztalatszerzések részképességek fejlesztése, egyéni szükségletek alapján, testápolási teendők, tízórai,
10.30 – 11.30	Játék a szabadban Séta, énekes játékok az udvaron, szabad, önfelelő mozgáslehetőség.
11.30 – 12.30	Ebéd. Testápolási teendők.
12.30 – 14.30	Pihenés, mese, alvás (csendes szabad játéktevékenység)

14.30 – 14.45	Testápolási tevékenységek.
14.45 - 15.15	Uzsonna.
15.15 – 17.00	Szabad játéktevékenység a csoportszobában, a szabadban.

IV.4. Az óvoda kapcsolatai

Család - óvoda

A gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család. Nevelésünk a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A családdal való kapcsolattartás formái változatosak: családlátogatás (óvodába lépés előtt, folyamatos, évközi), beszoktatás, napi kapcsolattartás, közös programok, ünnepek, nyílt napok, szülői értekezletek, fogadóóra, különböző rendezvények (óvodai bál, gyermeknap, közös kirándulások, sportrendezvények) Az óvodába lépés előtti családlátogatáson - amennyiben a szülő igényli - a gyermekeket az óvodapedagógusok közvetlen környezetükben igyekeznek megismerni, megfigyelik a családi nevelés sajátosságait, szokásait, szociokulturális hátterét, hogy később nevelőmunkájuk során felhasználhassák tapasztalataikat. Az évközi látogatások a közös gondok, problémák korrigálására irányulnak. A beszoktatás (igény szerint) a szülővel közösen történik. A napi kapcsolattartásra építünk, meghallgatjuk a szülők véleményét; javaslataikat, kéréseiket figyelembe vesszük. A családok sajátosságait, szokásait figyelembe véve az együttműködés során érvenyesítjük az intervenció gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Óvodánk nagy hangsúlyt helyez óvodásaink környezetének megismerésére, szeretetére és védelmére nevelésére a családdal való kapcsolattartásunkban.

A környezethez való viszonyt a kisgyermekkorban az határozza meg, hogy milyen helyet foglal el ez a kérdés a család értékrendjében. A családban szerzett benyomások ugyanis előbb hatnak, mintsem a gyermek óvodába kerülne. Ezért alapvető jelentőségű a családi nevelés és az óvodai nevelés kapcsolata, összhangja.

Nevelőtestületünk alapvető fontosságúnak tartja a szülők bevonását a környezeti nevelésbe, hiszen az ő támogatásuk nélkül nem lehet elég hatékony az óvodai nevelés.

Ezekre kitűnő lehetőséget biztosítanak a közös programok, ünnepek megszervezése.

Ilyen programok:

- közös kirándulások (Zalahaláp, Sáska) gyermeknap kirándulás; gyümölcsnapok; óvodai tavaszköszöntő bál,
- ünnepekre való közös készülődés (karácsonyi mézeskalácssütés; farsangi fánksütés; ballagási pogácsa sütése)
- az óvoda udvarának őszi nagytakarítása; fajtátekok, kerítés festése,
- a helyi települési rendezvényeken közösen veszünk részt a szülőkkel (farsangi bál, majális, falunap, szőlővirágzás ünnepe).

Fenntartó – óvoda

Zalahaláp Települési Önkormányzat biztosítja a „KACAGÓ” Napközi Otthonos Óvoda működési feltételeit, gyakorolja a bér gazdálkodási jogokat. A fenntartóval való jó kapcsolat biztosítja a zökkenőmentes működésünket, a minőségpolitikájukban megfogalmazott elvárásoknak igyekszünk megfelelni.

Iskola- óvoda

Az iskolával való kapcsolattartásban nyitottak vagyunk. Időben felvesszük a kapcsolatot a leendő tanítónővel, megszervezzük a kapcsolattartás és ismerkedés formáit. (Mikulás – Karácsony ünnepkörben közös ajándékkészítés, éneklés, dalos játékok. Az óvodások kisebb csoportokban tavasszal egy napra iskolások lesznek).

Kapcsolatunk a kölcsönös segítségére épül, mivel célunk a gyermek sokoldalú fejlesztésének elősegítése, a zökkenőmentes iskolai beilleszkedés megkönnyítése, egymás munkájának megismerése mellett.

Közművelődési intézmények – óvoda

Kapcsolatot tartunk településünk művelődési házával, s az azon belül működő könyvtárral is. Téli időszakban a művelődési házban berendezett tornateremben - az iskola órarendjéhez igazodva - használjuk ki a felszerelés adta lehetőségeket. Rendszeresen részt veszünk az általuk szervezett programokon.

Pedagógiai intézmények – óvoda

Óvodánk folyamatos kapcsolatban áll a Tapolcán működő Veszprém Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat Tapolcai tagintézményével a Nevelési Tanácsadóval, mivel óvodánkban nincs szakképzett pszichológus és logopédus. Évről-évre kéri a tanácsadó, s mi a megfigyeléseink, tapasztalataink alapján javaslatot teszünk mely gyermekeknek van szüksége speciális fejlesztésre, sajátos törődésre, szükség esetén megfelelő szakember (pszichológus, logopédus, konduktor) közreműködésére.

A Közép-dunántúli Regionális Pedagógiai Intézet és a Tapolca és Környéke Kistérség Többcélú Társulás folyamatosan szervezi továbbképzéseinket. Kapcsolattartásunkat az intézet által küldött kiadványok, folyóiratok, könyvek ezt folyamatossá teszik.

Egészségügyi intézmények – óvoda

A zalalahápi Háziiorvosi Szolgálatnál 2 fő szakember a segítőtársunk: a házi orvos, és a körzeti védőnő. Kapcsolattartásunk rendszeres, mivel a házi orvos egyben az óvoda orvosa is.

Gyermekjóléti Szolgálat – óvoda

A kapcsolattartás folyamatos.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése esetén felveszi a kapcsolatot az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ezáltal az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A belülről indított, vezérelt szabad játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettségének elősegítése, az intellektuális mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás. Szabad döntési helyzetekben alkotó légkör alakul ki, melyben játékot, témát választanak, eldöntik milyen eszközökkel jelenítik meg azt. Helyet választanak, meghatározzák mennyi ideig tart a játékuk, ehhez igyekszünk a feltételeket

megteremteni. A kellő időben adott segítség, ötlet megerősíti, segíti a játék kiterjedését. A szabályok alkalmazásával segítjük a rugalmas, oldott légkör fenntartását, az elképzelések megvalósítását. A kreatív légkör segíti a társas kapcsolatok alakulását, ahol feszélyezettség nélkül, önfeledten játszanak, kezdeményezésünkre szívesen vesznek részt énekes és mozgásos játékokban.

Állandó helyet, megfelelő csoportlégkört, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítunk a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, szimbólikus-szerepjátékokhoz, szabályjátékokhoz, építő- és konstruáló játékokhoz, a rajzoláshoz, festéshez, tárgykészítő népi játékokhoz is. A játék folyamatában az óvodapedagógus jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. Az időjárás függvényében ösztönözhetünk az udvari szerepjáték kibontakoztatására is a feltételek megteremtésével.

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik, ettől kezdve a gyerekek szabadon választott játékot játszanak. A folyamatosságot a napirend biztosítja, így összefüggően, a játékok elrakodása nélkül játszhatnak órákon át. A gyermekek szinte egész nap játszanak, egyedül, egymás mellett, csoportosulva. A csoportok kialakulásához, a szerepek elosztásához több időre van szükség.

Az 5-6-7 éves gyermekeinknek több napon át játszható játékot ajánlunk, hogy olyan tulajdonságuk, mint pl. az állhatatosság, kreativitás, képzeletőrző kialakulhasson. A játéktémák olyan cselekvések, melyek kibontakoztatják és gazdagítják képzeletüket, ezért olyan eszközöket biztosítunk hozzá, mely izléses, praktikus, félkész, mely sokféle ötletre, önálló megvalósításra sarkall.

A 2,5-3-4 éveseknek sok eszközre van szükségük. Elsősorban gyakorló játékhoz, melyek pszichikus funkciót fejlesztenek, másodsorban a hagyományos szerepjátékhoz szükséges kellékek, (papás-mamás, fodrászos, orvosos, stb.), mely szerepjátékokra ösztönöz, harmadsorban az esztétikai neveléshez a szükséges kellékek, (pl. csengő-bongó hangszerek, termékek, manipulációs eszközök). Bővítjük az 5-6-7 évesek eszköztárát kellékekkel, félkész játékokkal, elsősorban az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem- és képességfejlesztő játékokkal, amit egyénileg, mikrocsoportokban vagy velünk játszanak.

Igyekszünk kihasználni az udvar adta lehetőségeket. Az udvari játékaink elsődlegesen a nagy mozgást segítik elő, azonban biztosítunk a csoportszobai játékeszközökhöz hasonló játékokat (pl. babakocsi, babák, kisautók, rajzeszközök) kinti használatra is. Lehetővé tesszük, hogy a családban, óvodában tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataikat játék közben a gyermekek újra átélhessék. Kiemelkedő helyet kapnak programunkban a séták, melyek fejlesztő hatása a tapasztalat gazdagságban mutatkozik meg. A játékokban különböző játékfajták keverednek. Az eszközök

megismerése lehetővé teszi a tárgyak tulajdonságainak megismerését, így a véletlen cselekvéshez örömszerzés járul. Ez ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, mely aztán ritmikusan jelentkezik. Bővíthetjük az udvari játékeszközök kelléktárát a kirándulások során gyűjtött termékekből, terményekből, kavicsokból, levelekből készített - az egyszerű mesék megjelenítéséhez szükséges - kellékekkel, bábokkal, hangszerekkel. A barkácsolást kint és bent a gyermekek aktív közreműködésével végezzük, hogy átélhessék az „én készítettem” alkotás örömét.

Feladataink:

- nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, folyamatos fenntartása
- ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása
- a gyermeki önállóság tiszteletben tartása
- a játékok a gyermekek által jól látható, elérhető helyen való elhelyezése (korcsoporttól független legyen a választás lehetősége)
- a szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának lehetősége a szabad játékban
- a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vétele a 2,5-3-7 éveseknél megjelenő játékfajták és azok tartalmának, minőségének gazdagítása
- a gyermekek ötleteinek, érdeklődésének, érzelmeinek, valamint önállóságuk, kreativitásuk kipróbálásának lehetővé tétele
- a gyermekek közti kapcsolatok és az együttműködési képességek fejlődésének segítése, alakítása
- sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermekek számára
- a csoportszobában is használható mozgásos játékeszközök biztosítása.

Tevékenységek:

- 2,5-3-4 éves korban a gyakorló játékok alkotják a játéktevékenységet, melyek érzékszervi, mozgásos és kísérletező játékok. Megjelennek a hagyományos szerepjátékok egyszerű formái, fodrászos, orvos, papás-mamás, bábozás.
- 4-5 éves korban a szerepjátékok a jellemzőek. A gyermekek, a felnőttek szerepvállalása a dramatikus játékokban. Mese, vers, irodalmi alkotások feldolgozása.
- 5-6-7-(8) éves korban már megjelenik a barkácsolás is, eszközkészítés szerepjátékhoz. Építő és konstruáló játékok, alkotások különböző építő elemekkel, félkész elemekkel, valamint különböző anyagokkal. A szabályjátékok előre meghatározott, pontos szabályok szerint folynak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- a gyermekek képesek elmélyülten, kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni. Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték
- képesek egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni, építményt lemásolni.
- az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák. Képesek élményeik eljátszására, szívesen vállalnak szerepet.
- élvezik a szabályjátékokat, képesek a normák betartására és betartatására, egészséges versenyszellemben tevékenykednek.
- társas viselkedésükben megjelennek a helyes viselkedés szabályai
- interakciójuk gazdag, érthető.

Módszertani alapelvek:

- Tartsuk tiszteletben a gyermekek játékválasztását!
- Viselkedésünk, kommunikációnk legyen konguens, úgy beszéljünk és cselekedjünk, ahogy a gyerekektől elvárjuk!
- Játéksegítő metódusaink legyenek szituációtól függőek!
- Csak akkor avatkozzunk be a gyerekek játékába, amennyiben az saját vagy a társaik számára veszélyhelyzetet jelent!
- Kiscsoportos korúaknál – ha szükség van rá – legyünk játékezdeményezők, modellt nyújtó játszótársak, ekkor is legyünk támogatók, engedők, elfogadók!
- Segítsük játékukban azokat a gyermekeket, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények, vagy peremhelyzetűek!

Kapcsolatok más nevelési helyzetekkel:

- A gyermek a külvilágból és saját belső világukból származó benyomásait játékban taglalják, így a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó tevékenység.
- Benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség jelen van, s ez által minden nevelési területtel kapcsolatban van.

V.2. Vers, mese

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat közvetít a gyermekeknek. Elősegíti a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését és megalapozza a pozitív személyiségjegyeket. A gyermekek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/ vagy ábrázolással

történi kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mese életkorilag megfelel a gyermek szemléletmódjának és világgképének. Visszaigazolja szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Az óvodába kerülő 2,5-3-4 éves gyermek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbéli játékokhoz tapad. A mozdulatok, játékok nagy élvezetet jelentenek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgatják. Ezek a sokszor átélt érzelmi kontaktusok segítenek a gyermek és felnőtt érzelmi egymásra találásában. Megelevenítjük az egyszerű meséket. Improvizált jelenetek bemutatásával ismerik meg a gyermekek a bábokat. Olyan versanyagot, mondókákat, meséket választunk népi mondókákból, rigmusokból és legismertebb költőink zenei hatású, játékos verseiből, melyek cselekménye ritmikusan ismétlődő. Tíz-tizenkét mondókát, tíz-tizennégy új mesét, 4-5 verset ismertetünk meg az év során.

A 4-5 éves gyermekekben már kialakul a mese, vers szeretete, várása. Az új versek mindig élményhez kapcsolódnak. A pozitív személyiségjegyek megalapozása érdekében a mondanivalót megerősítjük, törekszünk a gyermekek által rögtönzött történetek befejezésére. Meséik már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus, realizisztikus mesék. Helyet kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepelnek a vidám, humoros versek, klasszikus és mai magyar költők népköltészeti ihletésű ritmikus versei. Hét-nyolc új mondókát, hét-nyolc rövid verset, tíz-tizennégy új mesét ismernek meg az év során.

Az 5-6-7-(8) éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus, realizisztikus meséken át épülnek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseélményeket is szívesen hallgatják, folytatásokban, napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodhat a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismernek olyan közmondásokat, amelyeket gyakran hallanak környezetükben.

Célszerű bevezetni lírai verseket, mert már ebben a korban megérik a költői képek érzelmét, kifejező erejét. A választott anyagok megerősítik a környezet megszerettségét, a néphagyományok ápolását, az évszakok szépségét. Minden alkalmat kihasználunk a rigmusok ismétlésére. Együtt alkotnak rímjátékot, játszanak találós kérdésekkel. Ismételtetik az előző évben tanultakat. Figyelünk a szavak gondos, tiszta, értelemszerű hangsúlyozására. Tevékenységeink stílusos megkezdését, befejezését mindig ugyanúgy jelezzük. Az 5-6-7 éves gyermek tizenöt-húsz új mesét hall az év folyamán és tizenöt-húsz új verset.

Feladataink:

- lehetőség biztosítása a vidám rigmusok megkedveltetésére, fokozatos hozzászoktatás a figyelmes mesehallgatáshoz
- életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása.
- elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, valamint a mai kortárs irodalmi művekből. Amennyiben óvodánkban igény jelentkezik rá, akkor a nemzeti, etnikai művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből is közvetítünk
- a mesék megjelenítése bábozással, dramatizálással
- a gyermekek ösztönzése mese-, versalkotásra, bábozásra, dramatizálásra
- a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versek, mesék és dramatikus játékok közben
- esztétikai élmény nyújtása csak művészi értékű irodalmi alkotások bemutatásával
- képeskönyvek elérhetőségének biztosítása
- a könyvek használatának, megbecsülésének alakítása
- színházlátogatások szervezése
- a mesélés szerepének megismertetése és irodalmi művek ajánlása a szülők számára.

Tevékenységek:

- 2,5-3-4 éves korban mondókákat, verseket, meséket hallgatnak. Halandzsáznak, ritmusokat ismétlgetnek; bekapcsolódnak a mondókázásba, verselésbe, mozgással kísérik azokat. Beszédjátékokban vesznek részt. Bábokkal maguk is szívesen mondókáznak, verselnek; szeretik, várják a mesét. Ismerkednek a mesekönyvekkel, szívesen nézegetik önállóan is.
- 4-5 éves korban már felidéznek a mondókákat, szívesen hallgatják a verseket és mozgással kísérik azokat. Maguk is teremtenek beszédhelyzeteket. Várják és kérik a mesét, verset; megjelenik arcukon a figyelő ámulat. Szívesen lapozgatják a mesekönyveket.
- 5-6-7-(8) évesek megtanulnak mondókákat, verseket, meséket. Játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat önállóan mondogatnak. Önállóan megteremtik a beszédhelyzet lehetőségeit. Várják, kérik a mesét, verset, ők maguk is megteremtik a feltételeit. Kedvenc könyveik, meséik, verseik, mondókáik vannak. Az ismert mesemotívumokat lerajzolják, bábozzák és dramatizálják.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- a gyermekek szívesen ismétlgetik a verseket, rigmusokat. Várják, igénylik a mesehallgatást
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk és társaik

- szórakoztatására
- megjegyeznek tíz-tizennégy gyermekmondókát, hat-nyolc verset, ismernek tizenöt-húsz mesét
- tudnak meséket, történeteket kitalálni, azt mozgással, bábozással dramatizálással és vizuálisan megjeleníteni, kifejezni
- képesek kitartóan figyelni, a folytatásos mese szálait felidézni, epizódjait összekötni
- képesek meséket, történeteket alkotni
- ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.

Módszertani alapelvek:

- A művek kiválasztása a pedagógiai módszertani tudatosság alapján, előadása a nonverbális kommunikáció készségének árnyalt jelrendszerének alkalmazásával történjen; legyen érzelemtelit, kifejező!
- A magyar kultúra értékeinek átörökítésére törekedjünk, emellett az inter- és multikulturális nevelés is kapjon megfelelő hangsúlyt!
- A meseélmény fokozása érdekében sokoldalú feldolgozásra törekedjünk!
- Az új versek, mesék kapcsolódjanak a gyermek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához!
- Alapozzuk meg a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a gyermekek biztonságos önkifejezését!
- A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés elmaradhatatlan eleme legyen a kisgyermekek mentális higiéniájának!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

- A következő területekhez kapcsolódik: anyanyelvi-, közösségi, érzelmi nevelés, ének, zene, énekes játék; rajzolás, mintázás, kézi munka; külső világ tevékeny megismerésére nevelés, mozgás.

V.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvodánkban a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok a zenélés örömet nyújtanak a gyerekeknek, felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenységek során gyermekeink felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés és játék örömet. A népdalok éneklése, a gyermeknéptáncok, a népi játékok és hagyományok megismerésével továbbélésüket szeretnénk elősegíteni. A gyermekeket minél több olyan zenei élményhez igyekszünk hozzájuttatni, ami

megalapozhatja zenei anyanyelvüket. Fontosnak tartjuk a felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatását. Az óvodai nevelés során megismernek mondókákat, énekes játékokat, komponált dalokat, kortárs művészi alkotásokat. Ezek zenei anyanyelvünk művészi értékei, nélkülözhetetlenek a gyermekek képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, a zenélés részévé válik a gyermekek mindennapi tevékenységének.

Feladataink:

- megfelelő tér, friss levegő, nyugodt, biztonságot árasztó légkör teremtése,
- a zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő kiválogatása
- a magyar népzene, a magyar népi játékok, gyermekdalok gazdag és sokrétű tárának, valamint az óvodában is játszható énekes népszokások (születi multság, lucázás, pásztorjáték, farsangi állatalakoskodások, lakodalmak) megismertetése
- felmerülő igény esetén nemzeti, etnikai valamint migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit figyelembe vevő dal- és zeneianyag-választás
- a mondókák, énekek szövegének hanglejtésével, hangsúlyával, ritmusával, hangerejének utánzásával a nyelv kifejező erejének, szépségének érzékeltetése, szókincs bővítése
- az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak mondogatásával, éneklésével a magán- és mássalhangzók pontos képzésének és kiejtésének elősegítése.

Tevékenységek:

A 2,5-3-4 éves gyermekek elsősorban olyan ölbeli játékokat ismernek meg, amelyeket velünk közösen játszhatnak: arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játék; tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. Megismernek egyszerű, négy-öt hangból álló zenei játékokat, melyek játékos mozdulatokkal eljátszhatók. Az ünnepek köszöntésére egy-két komponált gyermekdalt tanulnak meg, hat-nyolc mondókát, tíz-tizenöt énekes játékot. Játék közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Énekelgetjük nevüket, jelüket, énekelve csalogatjuk őket a játékba. Énekes előadásunkkal élményt közvetítünk, felkeltjük a zenehallgatás iránti igényt, melynek gyakoriságát különféle tevékenységekhez kötjük, fokozzuk.

A 4-5 évesek négy-öt új mondókát, tizenkettő-tizenöt új dalt tanulnak már a régiak ismételtetése mellett, önállóan is énekelnek, de még mindig ölbeli játékot is játszunk velük. Megismerik a csigavonal, a hullámvonal, a szerepcserére épülő játékokat, megismerik a ritmushangszereket.

Az 5-6-7-(8) évesek már ölbeli játékokat játszanak a kisebbekkel, például kiolvasót. A zenehallgatás már általuk is előadható dalokat is tartalmazhat. Az érzelmi hatású gyermekdalok mellett népdalokat énekelünk, de megjelennek a rokon és más népek dalai is; a komponált műzene, az altatódalok és a klasszikus műzene is. Megtanulnak négy-hét új mondókát, tizenöt-tizennyolc új énekes játékot és három-négy alkalomhoz illő műdalt. Gyermekeink tiszta éneklését élmény- és mintaszerű előadásunkkal alapozzuk meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

A gyermekek szívesen játszanak énekes játékokat. Bátran, gátlás nélkül, egyedül is tudnak énekelni. Zenei érzékenységük, fogékonyságuk életkoruknak megfelelő, mozgásuk esztétikus, rimust követő. Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra. Megkülönböztetik a zenei fogalompárokot. Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni. Felismerik néhány hangszer hangját, maguk is képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum). Ismerik a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Módszertani alapelvek:

- A zenei anyag kiválasztása, fejlesztésünk és elvárásaink a 2,5-3-7 éves korú gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodjanak!
- Óvodai ének-zene nevelésünkben törekedjünk érzelemmenteli és élményszerű előadásmódra!
- Keltsük fel gyermekeink zenei érdeklődését, fejlesszük esztétikai érzékenységüket, ezáltal juttassuk gyermekeinket sajátos élményhez az énekes-mozgásos játékokkal!
- Mintaadásunkkal erősítsük meg a zenei élmény iránti igényt!
- A magyar zenei anyanyelv átadása mellett - igény esetén - a nemzeti, etnikai zenei művekkel és a migráns gyermekek hazájának zenei kultúrájával is ismertessük meg a gyerekeket!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A zenei nevelés komplexen hat a gyermekek személyiségére, éppen ezért fejleszti érzelmeit és közösségi magatartását. A zenei nevelés komplexitása miatt minden nevelési területhez szorosan kapcsolható.

V.4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

A rajzolás, a festés, a mintázás, az építés, a képalakítás, a kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái, melyek a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés és a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszközei. A gyermeki alkotások a belső képek gazdagítására épülnek. Egész nap folyamán igyekszünk teret és lehetőséget biztosítani az ábrázoló tevékenységekre, mert ezek öröme fontos az alkotó, az önkifejező, a környezetalakító, esztétikai élményeket befogadó igény kialakításához. Ezekkel a tevékenységekkel az egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva segítjük elő a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-,térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény- és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését; a gyermekek tér-forma és színeképzetének gazdagodását; képi gondolkodásuk fejlődését; esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítását.

Feladataink:

- az alkotó-alakító tevékenység optimális feltételeinek a tartalom, a minőség fejlesztése érdekében való megteremtése
- a gyermekek sokféle természetes anyaggal, eszközzel, a rajz, mintázás, kézi munka technikai alapelemeivel és eljárásaival való fokozatos megismertetése
- a magyar vizuális művészet alkotásai mellett - igény esetén - a gyermekek inter- és multikulturális vizuális értékekkel való megismertetése.

Tevékenységek:

A 2,5-3-4 éves óvodába kerülő gyermekek játszva ismerkedhetnek az anyagokkal, eszközökkel, a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ekkor kezdődik el az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása. Együtt gyönyörködünk a gyermekek alkotásaiban, a műalkotásokban, valamint a népművészeti szépségekben. Tevékenységeikben jelen van a szándéktalan firka, a látszólagos szándékos forma-firka, élmények alapján lehetőséget adunk a szabad témaválasztásra. A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, papírragasztással. Lehetőséget adunk az agyagozáshoz, plasztikai munkákhoz. Megismerkednek a gyermekek a tárgyak különböző formáival, alakzataival az építések során is.

A 4-5 éves gyermekek alkotó tevékenységeit élményeikhez kapcsolódó témákkal és azokhoz megfelelően illeszkedő technikával bővítjük. Fellelhető az emberábrázolás, környezet, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése, gyönyörködnek a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. A képalakításhoz használt eszközök segítik őket a formák tagolásában. Tetszés szerint variálják a teret, az építés lehetőségeit. Kisebb csoportokban

ismerkedünk a fazekasság alapfogásaival. Időszakonként megtekintjük a helyi rajztagozatos általános iskola helyi kiállításait. Közösen készítünk kiállítást gyermekeink munkáiból.

Az 5-6-7-(8) évesek fejlettségi szintjüknek megfelelően képi, plasztikai alkotásokat, környezetüket szebbé tevő játékeszközöket, tárgyakat, kellékeket készítenek. Saját élményeik megjelennek alkotásaikban. Egyéni és közös kompozíciók rajzolása és festése különböző méretekből. Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása. Bábozáshoz, dramatizáláshoz bábok, álarcok, díszletek, maskarák készítése. Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből. Építések térben. Alkotások természetes anyagokból. Építések természetes anyagokból (homok, sár, termések, levelek, kavicsok), dobozokból, különböző építőjátékokból. Népi- és műalkotások nézegetése, inter- és multikulturális művekkel való ismerkedés. Csoportosan megismerkedünk néhány népi kismesterség (fazekesség, csuhéfonás, kosárfonás, fafaragás) alapjaival. A gyerekek munkáiból időszakonként kiállítást rendezünk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Bátran, szívesen, változatosan használják az ábrázolás eszközeit. Élményeiket képesek megjeleníteni. Szem-kéz mozgásuk összerendezett, helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót. Ismernek különböző ábrázolási technikákat és képesek azokat alkalmazni. Vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük koruknak megfelelő. Képzésben egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket. A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása. Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak. Plasztikai munkáik egyéni, részletezők. Téralkotásban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők. Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne. Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásról. Ismernek két-három műalkotást, jellegzetes épületeket. Vonalvezetésük balról jobbra halad.

Módszertani alapelvek:

- Olyan atmoszféra megteremtésére törekedjünk, amely a gyermekek alkotókedvét erősíti!
- Adjunk lehetőséget a gyermekeknek az ábrázolás különböző módjainak kedvük szerinti gyakorlására az egész nap folyamán!
- Az anyag kiválasztásánál vegyük figyelembe a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságait, eközben teremtünk lehetőséget az egyéni képességek kibontakoztatására, ügyelve a tehetséggondozásra is!
- Ismeretnyújtásunk a magyar népművészet és a helyi néprajzi értékek megismertetésére és a természet adta szépségek és lehetőségek kiaknázására épüljön!

- Igény esetén törekedjünk az inter-és multikulturális értékek megismertetésére!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal (például konstruálás, környezetalakítás, stb.). A külső világ tevékeny megismerésével, a környezetből szerzett élmények, ismeretek kapcsolják össze. Az anyanyelvi neveléssel való kapcsolata a szavak mögötti képzettartalom formálásában jelenik meg. A mese, vers során szerzett sajátos élményeit megjeleníti, eszközt készít a mese, vers előadásához. Témaköreiben a rajz, mintázás, kézi munka részben a természet változásaira épül, így a dalok az ének-zenéhez is kötik, ezt erősíti a ritmikusság is. A közösségi nevelés hatásai és az összekapcsolódás vele megfigyelhető a közös alkotásokban.

V.5. Mozgás

A torna, a mozgásos játékok a gyermekek természetes harmonikus mozgásának és testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése oly formában, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve. A gyermekek mozgása (járás, futás, kúszás, mászás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) jól fejleszhető az óvoda udvarán, ahol elegendő tér és mozgásfejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre a gyerekek testi képességeinek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés) kibontakoztatására és hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy- és kismozgások kialakulásához. A mozgás, torna kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítő képességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarat tényezőinek alakulását. A tornának, a játékos mozgásnak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Tevékenységek:

A 2,5-3-4 éves gyermek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, megismertetjük a járás-,

futás-, ugrás-, dobás- és labdagyakorlatokat. A mozgásos játékok teret adhatnak a támaszgyakorlatokra, a talajtorna elemeit is bevisszük a gyermekek játékába. Biztosítjuk a különböző típusú mozgásos játékokhoz a kéziszerket. Lehetőségünk szerint a csoportszobákban is elhelyezünk mozgásra készítő eszközöket.

4-5 évesek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt, de irányított mozgásnál megjelenik a futás. Szervezzük az ugrásgyakorlatokat, célbadobást, sokszor játszunk labdagyakorlatokat is. Kiemelt helyet adunk az egyensúlyérzék fejlesztésének, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódásának. Tervezzük a lábboltozat-erősítő speciális járás és gimnasztikai gyakorlatokat is, lehetőséget adunk a csoportteremben való gyakorlásra, a talajtorna elemeinek ismétlésére.

Az 5-6-7-(8) évesek mozgása összerendezettebb, harmonikus ritmusú, sokféle mozgáselemet ismernek, játékos formában szívesen ismétlenek. Hangsúlyt kap már az észlelés, alaklátás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Használunk kéziszerket, játszunk futó-, ugrás- dobásgyakorlatokat járás, futás közben is (pl. sorverseny, stb.). A szervezeti formák megteremtése létfontosságú a mozgásszükségletek kielégítése érdekében.

A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni udvari játék és séta során biztosítjuk. Rendszeresen futunk, a futás mennyiségét a gyermekek szabadon határozzák meg. Igénybe vesszük a szülők segítségét gyerekek által kedvelt mozgástevékenységek (foci, úszás) lehetőségeinek megszervezéséhez és lebonyolításához.

A szabadon szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését.

Feladataink:

- a mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe
- mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, tiszta, jó levegő biztosítása
- a gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- a balesetek elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása, a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása
- a játék, a játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása
- a mozgásos foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoportok összetételét és az egyéni fejlettség aktuális állapotát
- szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele (baleset elkerülése)
- odafigyelés a gyerekek optimális terhelésére.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Igénylik a mindennapos mozgást, mozgásuk harmonikus, összerendezett. Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni, betartják a szabályokat, a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok során. Ismerik saját testüket, testrészeiket, képesek megnevezni és beazonosítani. Fizikai erőnlétük, állóképességük életkoruknak megfelelő. Kialakult szem-kéz, szem-láb koordinációjuk, fejlett az egyensúlyérzékük. Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni, tudnak helyben labdát pattogtatni, szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni. Képesek alkalmazkodni társaikhoz, életkoruknak megfelelően fejlett az önuralmuk, toleránsak, együttműködőek, segítőkészek. Ismerik a csapatjáték szabályait, egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.

Módszertani alapelvek:

- Biztosítsunk ingergazdag környezetet, szeretetteljes, mozgásra ösztönző, bátorító, oldott légkört, amelyben örömmel mozognak!
- A gyakorlatok más-más formában történő variálásával, az eszközök, a gyakorlóléhsely változatosságával törekedjünk a gyermekek mozgáskedvének fenntartására!
- Adjunk lehetőséget a kedvvel végzett mozgásformák végzésére, teret engedve az egyéni ötleteknek is!

Kapcsolatok más nevelési színterekkel:

Elsődlegesen a külső világ tevékeny megismerésével van kapcsolatban, mert a gyermekek az őket körülvevő világban élnek, mozognak, szereznek tapasztalatokat. Népi játékaink anyagát felhasználjuk a mozgásos játékok tanításában, ezáltal kapcsolódik az ének-zenéhez. Az együttmozgás az egymás iránti figyelmet, toleranciát, versenyszellemet, valamint a sportszerűséget is erősíti, így a közösségi és érzelmi neveléshez is szorosan köthető.

V.6. Külső világ tevékeny megismerésére nevelés

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben alakul a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemlélete. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki bennük a természethez, az emberi alkotásokhoz; megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését. Miközben felfedezik környezetüket olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok,- szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. A környezet megismerése során matematikai tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak, és azokat a tevékenységeikben alkalmazzák. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Feladataink:

- a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építve, elegendő alkalmat biztosítunk az életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő megfigyelésre, megismerésre, felfedezésre, tapasztalatszerző tevékenységre
- a lakóhelyünk környezetének figyelembe vétele a témaválasztásokban.
- a környezetünk szépségének, harmóniájának felfedeztetése, annak megóvására nevelés
- a környezetvédelem alapjainak: a föld, a levegő, a víz, a növény-és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepének megismertetése
- az egyetemes nemzeti kultúra értékeinek és hagyományainak ünnepélyek és hagyományörzés formájában való közvetítése
- igény esetén, a nemzeti, etnikai és a migráns gyermekek identitástudatának ápolása; népe, hazája környezeti kultúrájának megismertetése
- a gyermekek anyanyelvi készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során
- az ismeretek sokszínű gyakorlása, alkalmazása.

Tevékenységeink

A 2,5-3-4 éves gyermek az óvoda elfogadása után megismerkedik az óvoda közvetlen környezetével. Ellátogatunk a közelben lakó csoporttársakhoz, beszélgetünk a család tagjairól, megmutatjuk az óvoda utcáját, boltot, fodrászt, intézményeket, az utcán, parkban található növényeket, esztétikai alkotásokat. Megfigyeljük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit, gyűjtünk terméseket, leveleket, tollakat és az évszakra jellemző képeket. Beszélgetünk a környezetben található formákról nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőkről.

A 4-5 éves gyerekek tapasztalat- és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezzük meg, megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására. A csoportszobák díszítése tükrözi az évszakok jelenségeit, változásait. Séta közben ráirányítjuk figyelmüket az évszakok jellemzőire, szépségére. Az emberek tevékenysége és az évszakok változása

közötti összefüggések megláttatására törekszünk. Közösén gyűjtünk terméseket, terményeket, melyeket hasznosítunk különböző tevékenységeink során (játékkészítés, vizuális alkotások, matematikai műveletek, érzékelő játékok stb.). Ellátogatunk az orvosi rendelőbe, szolgáltató üzletbe, intézményekbe, gyakoroljuk a közlekedés szabályait. Megismerjük a környezetükben élő háziállatokat. A téli időszakban segítségünkkel gondoskodnak a madarak etetéséről.

Az 5-6-7-(8) éves korban:

A meglévő ismereteik alapján beszélgetnek, irányításunkkal rendezik ismereteiket a családról, településünk üzeméről, szolgáltató és közintézményeiről és a fellelhető népi kismesterségekről.

Folyamatosan bővülő sétákat, kirándulásokat teszünk az óvoda környékének, a falu szerkezetének, természetvédelmi parkunk megismerésének, a Haláp-hegy felfedezésének és falunk Tapolca-medence szélén való elhelyezkedésének megismerésére, közben gyakoroljuk a közlekedési szabályokat, ismerkedünk a járművekkel.

Növényeket gondoznak, csíráztatnak, megfigyelnek, gyűjtögetnek szabadon végzett folyamatos tevékenységeik során. Megfigyelik az állatokat lakhelyükön, képeket sorbarendezenek, gyűjtéseiket válogatják.

Játékosan rakosgatnak, összehasonlítanak, számlálgatnak halmazokat, mennyiségeket; asztali játékoknál, építőjátékoknál mérési, összemérési problémamegoldó feladatokat végeznek egyénileg, közösén mikrocsoportokban. Együtt készülnek az ünnepekre sokoldalú tevékenykedéssel. Környezetünk élővilágának megfigyelése, gondozása, védelme (pl.: madárodúk kihelyezése, madáretetők készítése, folyamatos feltöltése, tájidegen anyagok öszeszedése stb.).

Játékainkhoz főleg a természet adta játékszereket használjuk (homok, sár, kavics, víz, termések, termények).

Barkácsolásainkhoz felhasználjuk a vadontermő növények közül a füvet / a kutyatejet (lánc, síp), a pásztortáskát (csörgő), a lóhere virágát (koszorú, gyűrű), a keserű laput (legyező, napernyő, csattogó), a fenyőtobozokat (állatfigurák, karácsonyfa díszek), fűzfaágot (kosarak, dísztárgyak), a mogyoróvesszőt (dísztárgyak, vándorbot)/.

Gyűjtünk mindenféle termést, terményeket (makk, vadgesztenye, toboz, csipkebogyó, galagonya, mákgubó, dió, mandula, kukoricacsó, kukoricacsuhé, stb.).

Termésekből, terményekből zeneszerszámokat készítünk.

Tapasztalatszerzéseink során azt is megtanuljuk, hogy vannak mérgező növényeink is; mérgező terméseink; s vannak olyanok is amelyek hasznosak (gyógynövények).

Megismerünk 1-2 vadontermő táplálék növényt (földimogyoró, madársóska)

Mondókázunk, verseket mondunk, mesélünk, énekelünk a természetről, annak élőlényeiről.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Tudják születési helyüket, idejüket, lakáscímüket, szüleik pontos nevét, óvodájuk nevét. Különbséget tesznek az évszakok között, gyönyörködnek szépségében. Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzemeket, esztétikai alkotásokat, természetvédelmi parkot, védett növényeket. Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, környezetük növényeit, azok gondozását. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket. A tárgyakat meg tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, szín szerint. Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (például alá, fölé, stb.). Kialakult a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.

Módszertani alapelvek:

- Az ismeretanyag kiválasztásában építsünk a gyermekek meglévő ismereteire, egyéni és életkori sajátosságaira, a családok szokásrendszerére!
- Juttassuk a gyermekeket a természeti és épített környezet megismertetésével olyan sokszínű tapasztalathoz, melyek készségeiket, képességeiket alakítják!
- Olyan tevékenykedtetési formákat alkalmazzunk, melyek hozzájárulnak gyermekeink természetet szerető, védő, környezettudatos viselkedésének megalapozásához!
- Fokozottan ügyeljünk a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, a nemzeti, az etnikai, és a migráns közösséghez tartozó gyermekek inter- és multikulturális környezeti nevelésére!
- Segítsük elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a társas kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

Minden nevelési színterünk feladatait a külső világ tevékeny megismerésére építjük, így minden nevelési színtérrel tevékeny kapcsolatban van, mert tapasztalatait, ismereteit, élményeit a környezetből szerzi a gyermek.

V.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és cselekvő tapasztalással a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (pl. kitartás, önállóság, felelősség,

céltudatosság) alakításának fontos lehetősége. Ezen készségek, tulajdonságok kialakítása pozitívan befolyásolja a gyermek közösségi kapcsolatait. Munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. A gyermekek a munkát általában önként, örömmel, aktívan gyakorolják, ezért szívesen azonosulnak a munka céljával, természetesnek tartják szükségességét, élvezik az elért eredményeket, a munka azonban az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Mivel célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettség vállalást és annak teljesítését igényli. A saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Mindhárom csoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, a testápolás, öltözködés, étkezés, környezetrendezés tevékenységeinek biztosítása.

Feladataink:

- a különböző munkajellegű tevékenységek tervezése, feltételeinek biztosítása
- a munkavégzés során a gyermekekkel való együttműködés és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekek saját magukhoz mért értékelése
- környezetünk megóvásáért végzett tevékenykedtetés
- a munka szeretetére és egymás munkájának megbecsülésére nevelés.

Tevékenységeink:

A 2,5-3-4 évesek bennünket figyelve, segítségünkkel vesznek részt a munka jellegű tevékenységekben. A kerti munkában megfigyelhetik a virágok fejlődését, növények locsolását. Segíthetnek a falevelek összegyűjtésében, a növények locsolásában, az érett gyümölcsök összeszedésében, stb.

A legkisebbek is bevonhatók az alkalomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka, a rend fenntartásáért végzett tevékenységek: játék elrakása, segítségadás a terem díszítésében.

A 4-5 évesek közösségi kapcsolatait jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha készség szinten ismerik a munka menetét.

Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végeznek munkajellegű tevékenységeket. Ennek érdekében a dajkákkal megbeszéljük a naposi munka összehangolt cselekvésláncát. Alkalomszerű ismétlődő munka a játékok helyre rakása, a csoportterem átrendezése, a folyosó és mosdó rendjének megőrzése. Ezeket együtt végezzük. Egyéni megbízatásokat adunk, (például információ közvetítése, kicsik segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, jeles napok előkészítése).

Közreműködnek a gyerekek a szoba- és kerti növények ültetésében, ápolásában, az óvodaudvar tisztántartásában (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözés),

Az 5-6-7-(8) éves óvodások önállóan végzik a naposi munkát. Eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen és esztétikusan tálnak fel ételeket (egymás kínálása). Étkezés után, szokásrendszernek megfelelően, mindent a helyére tesznek. Az alkalmoszerű munkánál soha nem alkalmazunk kényszerítő eljárásokat. Az alternatívák felkínálásával, gyakori dicsérettel, az elismerés hatásával ériük el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában. Önállóan is végezhetnek a gyermekek környezetszépítő munkát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- az önkiszolgáló tevékenységekkel kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik
- pontosan megértve az elvárásokat, önállóan eleget tesznek az alkalmoszerű megbízásoknak
- a gyermekek szeretnek közösen dolgozni, örülnek, ha segíthetnek.
- önállóan, igényesen végzik a közösségért vállalt feladatokat, megjelenik a helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- környezetük rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában
- értik a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát, a szemetet rendelkezésükre bocsátott gyűjtőkben helyezik el
- a virágokat nem tépik le, meghagyják eredeti szépségükben az eredeti helyükön.
- örömmel segítenek a kisebbeknek, szeretnek meglepetést készíteni számukra, az óvoda dolgozóinak, az óvodával kapcsolatot tartó iskolának, felnőtteknek
- télen figyelnek a madáretetők folyamatos feltöltésére.

Módszertani alapelvek:

- Biztosítsuk úgy a növények gondozásának lehetőségeit, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak együtt elvégezni!
- A növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig a felnőttekkel együtt végezzék óvodásaink!
- Tartsuk meghatározónak, hogy a naposi munka örömmel, a közösségért végzett tevékenység legyen!
- Az életkori sajátosságokat figyelembe véve csak addig végezzék a gyermekek a munkatevékenységeket, amíg annak örömszínezete van!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

- A munka minden más területtel kapcsolatban van, megszerettetésén keresztül olyan készségek és tulajdonságok alakulnak ki, melyek pozitívan befolyásolják az önmegvalósítást, a gyermekek közösségi kapcsolatait.

V.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, a teljes gyermeki személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás elsődleges célja a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése. Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire építenek.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Mivel a gyermekek a tevékenységeik során szerzett tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek, az óvoda a szociális és intellektuális képességek fejlődését felerősíti. Ennek elsődleges színtere: a játék és a teljes óvodai élet. A játékhoz társulnak olyan tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja. A gyermekek magatartás- és viselkedéstanulási folyamatában a pedagógus a modell. A társak hatása csak később erősödik fel. Programunkban helyet kap az általunk kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás, melyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják. A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy folyamatos játéklehetőséget kínálunk gyermekeinknek, az általunk kezdeményezett tevékenységeket is játéknak élük meg.

Feladataink:

- a gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- szokások alakítása, utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel
- spontán játékos helyzetek kihasználása, tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra
- az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembe vétele, személyre szabott pozitív értékelés
- a részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben való felismerése, megfelelő szakemberhez irányítása
- a halmozottan hátrányos helyzetű, a speciális nevelési igényű gyermekekkel való fokozott törődés
- a kiemelkedő képességű gyermekek felismerése és fejlesztése

- felmerülő igény esetén a nemzeti, etnikai és migráns gyermekek tanulási lehetőségeinek biztosítása.

Tevékenységek:

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- óvodapedagógusok által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek
- szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett játékokban, tevékenységekben
- a tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.

Módszertani alapelvek:

- A tanulás különböző formáinak megvalósításakor építsünk a gyermekek önkéntességére, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére!
- Vegyük figyelembe, hogy minden gyermek az önmaga lehetőségeihez képest fejlődik, ezért egyéni fejlettségüknek megfelelő differenciált feladatadással készítsük sokoldalú tevékenységre! Értékelésünk személyre szabott, pozitív legyen!
- A tanulás mindvégig játékos jellegű maradjon!

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A tanulás az óvodai élet minden mozzanatában jelen van.

V.9. Mérés – értékelés

Mérési értékelésnél figyelembe kell vennünk a törvényi szabályozást és a gyermekek érdekeit.

Intézményi Minőségirányítási Programunkban (IMIP) van részletesen kidolgozva a mérés-értékelés szempontjai, a mérés-értékelés eljárás rendje.

Célja: A gyermek fejlődésének nyomon követése az alábbi képességterületeken: testi, értelmi, szociális és verbális.

Feladata: a gyermekek fejlettségi szintjének megállapítása annak érdekében, hogy fejlesztő munkánk egyénre szabott legyen.

Alapelveink:

- a méréseink az intézményünk sajátosságaihoz alkalmazkodnak, figyelembe veszik a gyerekek életkori sajátosságait, egyéni életútját
- a nevelőtestület egységesen értelmezi a mérés irányvonalait
- a mérések során olyan eljárásokat alkalmazunk, amelyek a gyermekek megismeréséhez vezetnek
- a méréseknek a gyermekek szabad fejlődését kell elősegítenie
- a mérésnek a személyiség legfőbb komponenseit kell felölelnie
- a fejlődés folyamatos nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját.

V. 10. Tehetséggondozás

Célja: a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, a tehetségigéretes elhanyagolásának megelőzése, az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességek felismerése. A tehetségigéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében.

Feladataink:

- felismerni a kreatív gyermekeket
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- a gyermekek segítése az önmagukra találásban
- elhanyagolás megelőzése
- sokoldalú, harmonikus fejlesztés
- folyamatos pedagógiai megfigyelés és a tehetség megfigyelt jeleinek rögzítése a fejlődési naplóban
- korai felismerés
- a szülők bevonása, tájékoztatása, megnyerése (tanácsadás, felvilágosítás)

Tevékenységeink:

- tehetségkeresés
- tehetséggondozás, fejlesztés:
 - személyiségfejlesztés
 - az erős oldalak egyéni fejlesztése
 - egyedi segítségnyújtás a gyenge oldalak fejlesztésére

- a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáinak, a folyamatos információ áramoltatásnak, szemléletformálásnak körültekintő megszervezése és szabályozása
- az egyéni fejlődés jellemzőinek, a fejlődés eredményeinek közvetítése.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. (A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad fejlettség szerinti iskolakezdésre.)

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt óvodánk nevelési célja és feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése. Óvodapedagógusainknak úgy kell közvetíteni kultúránkat, hogy ezáltal az óvodás gyermek érzelmileg, erkölcsileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjon. Ismernünk kell a módját, és vállalnunk kell azt a felelősséget, hogy úgy vezessük el a gyermekeket az iskoláig, hogy az új feladatokra felkészült, alkalmas legyen, s eközben boldog gyermekkorát megőrizhesse. Az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak. Egyformán szükséges mindegyik a sikeres iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb, erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentőségű a téri észlelés fejlettsége, a vizuális és akusztikus differenciáció, a téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél kialakulóban van: az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan nő a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek: érthetően, folyamatosan beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat használ. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések is lehetségesek). Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakáscímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és tartalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermekek: egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteik kielégítését. Feladattudatuk kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmeik biztosítja sikeres tevékenységüket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érik el a fentiekben leírt fejlettségi szintet. A különleges gondozásra jogosult gyermekek óvodapedagógusainak felkészítő, felzárkóztató feladata van.

VII. GYERMEKVÉDELEM

Óvodánkban a gyermekek védelme az ENSZ által 1959-ben deklarált közlemény, valamint az 1997. évi XXXI. Gyermekvédelmi Törvény alapján folyik.

Óvodapedagógusaink feladata hogy maximálisan biztosítsák a gyermekek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Úgy szervezik az óvodai környezetet - személyi- és tárgyi feltételrendszerrel - hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermekünk számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az általános elvárások közül – a tolerancia, nyitottság; elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontosak. Az óvodapedagógusaink nevelő-, fejlesztő munkájuk során mindig figyelembe

veszik a gyerekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét. Segítjük őket tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetükből való felzárkóztatásban.

Migráns gyermekek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk: a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése. Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink:

Az óvodapedagógusok feladatai:

- a gyermekek szociális, szociokulturális háttérének megismerése
- szükség szerint környezettanulmány végzése
- hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek
- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában
- gyermekvédelmi munkatervet készít, megjelölve a konkrét tevékenységeket a felelőssel együtt
- nyilvántartja a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, feljegyzi az intézkedéseket, eredményeket. Ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, ill. megszüntetés okait
- szükség szerint igénybe veszi a családgondozó, a védőnő segítségét.
- elősegíti az óvónők tájékozódó tevékenységét, szükség szerint családlátogatáson is rész vesz
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, ha szükséges segít a környezettanulmány elkészítésében
- részt vesz esetmegbeszéléseken, kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi munka intézményszintű ellenőrzésében, értékelésében.

Az óvodavezető feladatai:

- a gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása; feladatok, kompetenciák nevelőtestületi szinten

- bizalomelvű kapcsolat kiépítése a családokkal
- a törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.
- veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően, ezek dokumentálása
 - óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.

Alapelveink:

- a gyermekek törvényben meghatározott jogainak érvényesítése
- a gyermek érdekében folyamatos együttműködés a szülőkkel, a szülők tudta nélkül az óvodapedagógus intézkedést ne tegyen
- a családok belső konfliktusainak állásfoglalás nélküli kezelése
- a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása
- tapintatos személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek vagy láthatóan segítségre szorulnak
- Az etikai követelményeknek való megfelelés, a titoktartás érvényesítése

VIII. INTEGRÁCIÓ

Az integrációt az Alapító Okiratban megfogalmazottak szerint valósítjuk meg, mely szerint a sajátos nevelési igényű gyermekek (valamilyen területen sérült: látás, hallás, mozgás, beszéd) együttes nevelése, beilleszkedése, fejlesztése az egészségesen fejlődő társaikkal történik.

Óvodánkban a teljes integráció valósul meg, vagyis az óvodai nevelés teljes ideje alatt a sajátos nevelési igényű a gyermekek normál csoportjában tartózkodnak.

Tapasztalatunk, hogy a gyermekek elfogadják a „különbözőséget”. Az óvodapedagógusok mintája alapján beszélnek, játszanak, bánnak a tőlük valamiben különböző társaikkal.

Fontos elvünk, hogy minden embert olyannak fogadjuk el, amilyen. Biztosítjuk a gyermekek emberi méltóságát, jogait, tiszteletben tartjuk egyéni különbözőségeiket. Szereteten, őszinte érdeklődéssel, elfogadáson, nagyfokú tolerancián alapuló magatartást tanúsítunk.

Célunk:

Az esélyteremtés az életbe való természetes beilleszkedéshez .

A sajátos nevelési igényű gyermekek képességeinek optimális kibontakoztatása és harmonizálása, hogy a közösség életébe minél könnyebben beilleszkedjen. A gyermekközösség elfogadóvá formálása, melynek alapja a közös élményekből fakadó szeretet.

Feladataink:

Feltételek megteremtése:

- Az integrációhoz szükséges belső szaktudás fejlesztése, ez irányú továbbképzéseken való részvétel, további szakvizsgák megszerzése.
- A gyermek fejlődését, fejlesztését segítő külső szakemberekkel, az együttműködés kialakítása, erősítése.
- Az integrált nevelést javasló szakértői bizottság véleményének beszerzése.

A gyermekkel kapcsolatos feladatok:

Az integrációs nevelésben résztvevő gyermekek számára a társadalmi kihívásoknak, elvárásoknak megfelelően az egyéni fejlesztés biztosítása.

A szülővel kapcsolatos feladatok:

- Elsődleges családlátogatás, anamnézis felvétele.
- Folyamatos, segítő együttműködés, gyermekük elfogadásának segítése, bátorító nevelésre ösztönzés.
- Folyamatos családlátogatás, beszoktatás.
- Fejlesztési tanácsok a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozáshoz (szülői igény esetén).

A PROGRAMKÉSZÍTÉST ALAPVETŐEN MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK

- 1993. évi LXXIX. törvény. a közoktatásról (Kt.) és módosításai
1.sz. melléklet; 3. számú melléklet II.3.
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól a gyámügyi igazgatásról (Gyermejkölési szolgálat)
- Egyezmény a gyermekek jogairól Budapest
Egyesült Nemzetek UNICEF 1992.
- 137/1996./VIII.28./ Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 51/2004. (III.23.) Korm. rendelete Az óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VII.28.) Korm. rendelet módosításáról
- 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről
- 2/2005. (III.1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2003. évi LXI. tv. a közoktatás módosításáról
- 24/2007. (IV.2.) OKM rendelet a közoktatás minőségfejlesztéséről, a 3/2002. (II. 15.) OM rendelet módosítása
- Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. Tv. (Áht.)
- Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. Tv. (Áht.)
- A munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. Törvény (Mt.)
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény (Kjt.)
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet

- 1998. évi LXXXIV. Törvény a családok támogatásáról
- A 255/2009. (XI.20) Kormányrendelettel módosított, az eredeti 137/1996. (VIII.28.) sz. rendeletbe beépült az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló rendelet (Alapprogram)
- 1/1998. (VII. 24. OM rendelet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet módosításához a kötelező (minimális) eszköz és felszereltség jegyzékről
- 277/1997. (XII. 22.) Kormányrendelet a pedagógusok továbbképzéséről
- 2007. évi CLXIX. Törvény 5. melléklet 16. Esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások
- 2009. évi CXXX. Törvény a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről

IRODALOMJEGYZÉK

- 137/1996.(VIII.28.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- Az óvodai nevelés országos alapprogramja
MKM. SemiocINTERPRINT Nyomda, Budapest 1996.
- K. Pereszlényi Éva – Porkolábné Balogh Katalin: Játék – mozgás-kommunikáció
- Óvodai nevelési program, Alcius 1997.
- Vágh Ottó: Óvoda és óvodapedagógia
Tankönyvkiadó, Budapest 1979.
- Bakonyi Pál: Vezetés és pedagógia
Óvodai nevelés, XXX. Évf. 3.sz. 1997. 123-126. p.
- Buda Béla: Empátia – a beleélés lélektana
Gondolat, Budapest, 1978.
- Falus Iván: A megfigyelés mint pedagógiai folyamat értékelésének módszere

Módszertani füzetek pedagógiai vezetőknek 1. sz.
Veszprém Megyei Pedagógiai Intézet, 1990.

- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, Szolnok, 1997.
- Zsoldos Z. Julianna: Felkészült az óvoda a módszertani szabadságra?
Vekerdy Tamás és Villányi Györgyné nyilatkozata
Óvodai nevelés, 1997. 6. sz.
- Az óvodai nevelés programja
Országos Pedagógiai Intézet, Budapest, 1989.
- Bruno Bettel Heim : A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek
Gondolat Kiadó, Bp. 1988.
- Buda Béla : A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei
Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Bp. 1988.
- Csillag Zsuzsa : Kert a környezeti nevelés szolgálatában
Módszertani füzetek 6.
- Detre Pál – Dr. Szigeti Lajos : Játékelméleti alapismeretek
Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1990
- Zsolnai József : A pedagógia új rendszere címszavakban
Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996
- Forrai Katalin : Ének a bölcsődében, Ének az Óvodában
E.M.B., Bp. 1991
- Szónyi Erzsébet : A XX. Század zenei irányzatai
Tankönyvkiadó 1986
- C. Orff : Schulwerk I. – II.
- Havas Péter : Körláncfüzetek környezeti neveléshez
ELTE, Bp. 1991
- Hermann Imre – Hermann Alice : Az első 10 év. A gyermek lelki élete
Tankönyvkiadó, Bp. 1959
- Kodály Zoltán : Ének az óvodában

Franklin Kiadó, Bp. 1941

- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes : Gyermeklélektan
Gondolat Kiadó, Bp. 1975.
- Páli Judit: Játék, tanulás, játékos tanulás
Óvodai Nevelés, Bp. 1990/6
- Perlai Rezsőné : A matematikai nevelés módszertana
Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996
- Vargáné Szabó Györgyi – Marosi Miklósné :
Pedagógiai program írás – előadások 2004
- Petrás Anna : Játékiskola
BMK Kiadó, Bp. 1991
- Rousseau : Emil vagy a nevelésről
Tankönyvkiadó, Bp. 1967
- Zsolnai József – Zsolnai László : Mi a baj a pedagógiával
Tankönyvkiadó, Bp. 1987

Szómagyarázat:

- integráció:** - egyes részek egyesülése egy egésszé
migráns: - helyváltató, elköltöző
interkulturális: - kultúrák közötti
kommunikáció: - információk cseréje
komplex: - bonyolultan összetett
koordinálás: - egymás mellé rendelés
komfort: - kényelem
metakommunikáció: - információ továbbítása hanghordozással, arcmimikával
dramatizálás: - regény, novella, mese párbeszéd formában való előadása
szocializáció: - egyén beilleszkedése a társadalomba
empátia: - beleélés
motiváció: - a cselekvés ösztönzője, kiváltója
prevenció: - megelőzés, megelőző intézkedés
korrekció: - helyesbítés, helyreigazítás
optimális: - legkedvezőbb, a legjobbnak ígérkező
reális: - valóságos
verbális: - beszédben megnyilatkozó, hangos, nyelv útján terjedő
nonverbális: - arcmimikával történő kommunikáció
 kreatív: - alkotó, újat létrehozó
higiéné: - az egészség megőrzésére irányuló tisztaság, egészségtan
kulturált: - művelt, kifinomult
attitűd: - magatartás, viselkedés
norma: - szabvány, pontosan megszabott mérték
speciális: - sajátos, jellegzetes
inkluzív: - befogadó
etnikai: - néprajzi, valamely népet jellemző
rigmus: - nép versike, tréfás mondóka
toleráns: - elnéző, türelmes
konfliktus: - összecsapás, egymásnak ellentmondó erők, érdekek harca
differentiált: - különvált, elkülönült
technika: - módszerek és eljárások összessége
vizuális: - látási érzeten alapuló, látással kapcsolatos
modell: - minta, mintadarab
harmónia: - összhang
minimális: - legalacsonyabb
integrált: - játékba beépített (óvodában)
korrigál: - javít, helyesbít
intervenció: - beavatkozás, közbelépés
pszichikus: - lelki eredetű
pszichológus: - lelki problémákkal foglalkozó orvos
logopédus: - a beszédhibák megelőzésének és javításának szakembere
konduktor: - mozgássérültekkel foglalkozó gyógytornász, gyógypedagógus
finommotorika: - szem-kéz, szem-láb mozgásának rendezettsége
intellektuális: - értelmi, észbeli, szellemi
szimbolikus: - jelképes, valamit jelképező
konstruál: - alkot, létrehoz
praktikus: - gyakorlatias, élelmes
esztétikus: - tetszetős, ízléses, kellemes, festői szépségű

mikrocsoport: - kis létszámú (3-4 fős) csoport
ritmikus: - ütemes, szabályos
inspirál: - ösztönöz, készlet
kongurens: - megegyező, megfelelő
szituáció: - helyzet
metódus: - módszer, eljárás mód
mágikus: - bűvös, varázsos
kontaktus: - érintkezés, kapcsolat
improvizál: - rögtönöz
többfázisú: - több egyidejű történés meghatározott szakasza
klasszikus: - a régebbi idők szellemi alkotója
halandzsa: - kitalált, költött szójáték
novellisztikus: - novellaszerű
realisztikus: - valóságyszerű
stílusos: - valamely stílusnak megfelelő, ahhoz illő
motívum: - cselekvés mozgató tényezője-, rugója
epizód: - a történetben a főcselekményhez szorosan nem tartozó esemény
komponált: - összeállított
fogalom párok: - mint pl. : gyors-lassú, halk-hangos, kicsi-nagy...
képi plasztikai: - térbeli alkotás
kompozíció: - összetett alkotás
atmoszféra: - a környezet hangulata
spontán: - kényszer nélküli, önkéntes
fantáziavilág: - álmodozás, képzelődés, ábrándozás
gimnasztika: - testgyakorlás, torna
ingergazdag: - gondolkodásra, tevékenységre ösztönző környezet
variálás: - cserélgetés, válogatás
identitástudat: - öntudat, azonosságtudat
konkrét: - tényleges, kézzel fogható
szelektív: - szétválasztó, különválasztó
szimulál: - színlel, tettet
kompetencia: - illetékesség, jogosultság, valaminek a tudása (szakértelem)
aktivitás: - fokozott tevékenység
modellkövetés: - valamely minta követése
részképesség: - kisgyermekkorban a fejlődéshez nélkülözhetetlen képességek (pl.látás-hallás-tapintás; szem-kéz összehangolt működése; különböző testrészek összehangolt működése; érzékszervek egyidejű pontos működése; saját testtájak ismerete; látott színek, formák, méretek megkülönböztetése; hangok megkülönböztetése stb.)
kritérium: - meghatározó, megkülönböztető jegy, döntő tényező
akusztikus: - hanggal kapcsolatos, hangzásbeli
szociokulturális háttér: - egy közösség életvitelének, értékrendjének, szokásainak, hagyományainak összessége
anamnézis: - kórelőzmény

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A helyi óvodai nevelési programot fenntartói jóváhagyás előtt véleményezte:

Véleményezte:

.....
szülői szervezet képviselője

dátum:

Elfogadta:

.....
a nevelőtestület képviselőjében

P.H.

dátum:

Jóváhagyta:

.....
fenntartó részéről

P.H.

dátum:

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely.....számú határozatával elfogadta a helyi nevelési programot, iktatószáma.....
2. A szülői szervezet véleményét bemutatóiktatószámú jegyzőkönyv.
3. Szakértői vélemény, intézményi iktatószáma.....
4. Fenntartói döntés a helyi nevelési program jóváhagyásárólszámú határozata, kelte:intézményi iktatószámon.

keltezés

.....
intézményvezetői aláírás és bélyegző lenyomat